

SZÍNHÁZ

DRÁMAMELLÉKLET

1988

JÚLIUS

MEGAY LÁSZLÓ

Ház kutatás

Szereplők:

MAGDA
ISTVÁN
LÁNY
SZEMÜVEGES FÉRFI
BAJSZOS FÉRFI

I. RÉSZ

Mai, középkorú értelmiségi házaspár szobája. Innen-onnan örökölt, kissé avított régebbi bútorok, barkácsolt polcok és néhány új berendezési tárgy — mindennek azonban többé-kevésbé kellemes hangulata van. A szín-pad mélyén az előszobába nyíló ajtó, balról egy másik a fürdőszobáé. Nem feltűnő, de észrevehető rendetlenség, pontosabban a szűk hely okozta összevisszaság. Jobb-oldalt íróasztal, vele átellenben sarokpad vagy hasonló, hozzá asztal, ülőbútorok és egy fekhely. A fontos csak az, hogy a játékhoz elég tér maradjon, ugyanakkor bizonyos esetekben a bútorok közt való közlekedés kissé körülményes legyen. Itt gyakran előfordul, hogy az ember valamit nem talál, máskor félre kell tenni ezt vagy azt, hogy leülhessünk.

István, reggelizik. Negyven körüli férfi, aki néha nagyon fiatalosnak, másszor törődöttnek látszik. Felesége, Magda a nyitott ajtajú fürdőszobában induláshoz készülődik. Olykor bentről szól ki, másszor a szobában szépítkeznek, majd egy pillanatra visszamegy a fürdő-szobába. Az asszony pár évvel fiatalabb, de kissé már feszül rajta a szoknya.

ISTVÁN Virágom ! Magdám . . .

MAGDA *(a vízcsobogás miatt rosszul hallja) Mi? . . .* ISTVÁN Virágszálam!

MAGDA Mit mondtál?

ISTVÁN Hogy virágszálam.

MAGDA Aztán ? ...

ISTVÁN Mást nem mondtam!

MAGDA De akartál valamit?

ISTVÁN Nincs cukor a kávéban.

MAGDA Tegyel bele.

ISTVÁN A tartóban nincs, kifogyott.

MAGDA Eredj a konyhába, és töltsd meg!

ISTVÁN Ha tudnám, hol a zacskó ... Nem zárnád el azt a rohadt csapot, amíg beszélgetünk?

MAGDA ...Mondd még egyszer!

ISTVÁN Nem hoznád be te a cukrot? Te legalább tudod, hogy hol van . . . *(Bosszúsán legyint, az előszobán át a konyhába megy, zacskóval a kezében tér vissza. Cukrot tesz a kávéba, kevergeti, kóstolgatja)*

MAGDA *(fésűvel a kezében kilép a fürdőszobából)* Mit kérdeztél?

ISTVÁN Hogy hol a cukor.

MAGDA A kezvedben.

ISTVÁN Ott.

MAGDA Hát akkor? Nem értem, mit akarsz.

ISTVÁN Pedig egyszerű. Itt álltam, egy sivatag közepén, magamra maradvra a kávécukrozás nagy kérdésével.

MAGDA Amit végül sikerült megoldanod . . .

ISTVÁN Sikerült, de meg kellett keresnem a zacskót, és nem értem el a kívánt pedagógiai célt.

MAGDA Micsodát?

ISTVÁN Hogy abbahagyd a tetvéskedést, és máskor ne hozd be a cukortartót üresen. Tudod, hogy sosem találok meg semmit.

MAGDA Persze.

ISTVÁN Persze.

MAGDA . . . Mondd: meddig játszunk ezt a hülyeséget?

ISTVÁN Melyik hülyeségre gondolsz? Sok hülyeségem van.

MAGDA Hogy te egy kicsit ütődött és nagyon gyámoltalan vagy, amiért is én kiszolgálalak, feneked alá te-szem a széket, kezvedbe adom a kanalat, te pedig csöndesen röhögsz magadban.

ISTVÁN Kikérem magamnak. Én nem röhögök ezen . . .

Nekem csak jólesik a gondoskodás. Na, idd meg a teted.

Már jó hideg. Így szereted.

MAGDA Utálok. Csak nekem mindig készülnöm kell, míg te kávézol, mert ha öt percet kések, a kölykök felgyújtják az iskolát.

ISTVÁN Vasárnap nem gyűjtogatnak — kirándulnak. Hova viszed őket?

MAGDA A Tündérsziklához.

ISTVÁN Remek. És hányat hozol vissza közülük? Onnan már sokan lepotyogtak.

MAGDA Kösz, István, köszönöm ... Különben, amelyik lelőki a másikat, az rendszerint már baj nélkül hazaér.

ISTVÁN Olyan ez, mint az evolúcióhoz való tanmese.

MAGDA A házassághoz . . .

ISTVÁN Kösz, Magda.

MAGDA ...Szóval kár úgy csinálni, mintha a gyereketelenségbe zápult bogaras öregek lennének, és te vetted volna át a meg nem született csecsemő szerepét.

Máskor szolgálj ki magad, és ne légy infantilis!

ISTVÁN Lehet, hogy az vagyok.

MAGDA Az, de unom. Néha elfáradok. Ha nem vetted volna észre, elmúltam húszéves. Te is !

ISTVÁN Sajnos — észrevettem! ... Sose hittem volna, hogy megérem, amikor a fiunkat katonának viszik. Röstellem, de amikor kamasz lett, ebben a szűk lakásban néha úgy éreztem magam, mintha egy idegennel élnék egy fedél alatt. Miért van ez? Most meg olyan, mintha én lennék betolakodó egy üres, idegen lakásban. Rohadt dolog.

MAGDA Én az úr vagyok vagy az idegenség?

ISTVÁN Nagyon hiányzik a kölyök. Pedig csak két hónapja ...

MAGDA Ne mondd ezt. Elbögöm magam, és lejön a festék.

ISTVÁN Mióta fested magad?

MAGDA Te tényleg hülye vagy! Már öt éve. Folyamatosan.

ISTVÁN Persze. Valami kenceficét kértél múlt karácsonyra is, nem?

MAGDA Az három éve volt.

ISTVÁN Nem gondoltam, hogy magadra is kened. Úgy

képzelted, hogy ilyesmi kell egy nőnek, és kész ... MAGDA

A fiad talán éppen vécut pucol... Vagy egy árokban hasal.

ISTVÁN Hogy kifested magad, ha színházba megyünk ...

MAGDA Vagy hason csüszik a sárban ...

ISTVÁN Sosem szerettem, ha egy nő festi magát. MAGDA

Fogdába csukták ... Én sem szeretem, te szerencsétlen! De

valahogy el kell takarni a ráncaimat. Különbö a fiadról beszélek! Mi itt kávézunk, ő

ISTVÁN Ó ott kávézik. Ne féltsd. Talpraesett, és nem nélkülöz minden pofátlanságot. A múlt nyáron velem sűröltatta le a sáros bakancsát. Azt kérte : mutassam meg, hogyan kell rendesen csinálni az ilyet. A végén — kiröhögött. Szerintem most egy őrmester-rel csinál valami hasonlót.

MAGDA Jaj, ne mondd!

ISTVÁN Ne jajgass annyit! Valakinek meg kell védenie a negyvenéves határokat! Bár, ahogy nézem, nem sokan fenekednek ránk. Nem nagy üzlet be-jönni. Legfeljebb kimenni.

MAGDA Miért kell mindig bohóckodni?

ISTVÁN Miért kell amiatt zokogni, ami egy fiatal férfi életében természetes?

MAGDA Nem voltál katona! Valahogy abból is kihúztad magad.

ISTVÁN Én beteg voltam. De ha elvisznek, abba sem dögöttem volna bele! A katonaság nagyon logikus szervezet. Nagyon. Egy csillag: kuss. Két csillag: pofa be. Délben zabálunk, a kimenőn teherbe ejtünk vala-kit, ha rohamot vezényelnek, ordítunk. Rendezett, szép világ.

MAGDA Örülök, hogy tetszik.

ISTVÁN Nem tetszik, de el lehet viselni. Az ember szerepjátszó lény. Ha valakit sintérnek neveznek ki — abból sintér lesz lélekben is. Csak az a kérdés: mikor. A nagy jellemek napokig kitartanak. De az-tán ... kétszer is jaj a kutyaáknak!

MAGDA Hogy jön ez ide?

ISTVÁN Egy amerikai pofa nemrég elvégzett egy pimasz kísérletet. Kiválasztott néhány testileg-lelkileg ép egyetemista fiút, és két csoportra osztotta őket. A társaság egyik fele börtönört játszott, a másik ra-bot ...

MAGDA Ezt máskor; mennem kell!

ISTVÁN Rövid.

MAGDA Te rab lettél volna vagy fegyőr?

ISTVÁN Fölváltva, szívem. Ahogy itthon... Az örök úgy bánhattak a rabokkal, ahogy akartak: jól is — rosszul is. Aztán majd szerepet cserélnek. Ha. A kísérletet hamarosan fel kellett függeszteni, mert a foglyokat úgy megkínózták, hogy beledögölhettek volna, ha tovább csinálják. És tudod, ami a legfurcsább: a rabok mindenáron folytatni akarták a játékot. Nem-sokára ők következtek volna!

MAGDA Miért meséled ezt? Mert indulni akarok? ISTVÁN

Mert a gyermekünk hamarosan őrmester lesz. MAGDA

Honnan veszed ezt a marhaságot?

ISTVÁN Nem tudom. Olyan fajta. Tehetséges, erős, kemény ...

ő lesz a legkutyább őrmester valamennyi között. Az isten irtalmazzon a többieknek.

MAGDA Piszok vagy!

ISTVÁN Öreg ...

MAGDA Már el is késtem. Hét közben ilyenkor szoktak óralátogatásra beállítani.

ISTVÁN Ó, az a drága kis mocsári szűz ...

MAGDA Miféle szűzről beszélsz?

ISTVÁN Akitől a bevonulás előtt olyan gyöngéden búcsúztam. A katonáorvos vette észre rajtam, hogy... férfias szolgálatra egy ideig alkalmatlan vagyok. Így úsztam meg, hogy én is valamiféle bakaszomorító le-

gyek. Nem a jámbor természetem miatt. Nem keltették fel bennem az alvó oroszlánt...

MAGDA A dögölt oroszlánt, szívem... De ezt a tegnapi érettségi találkozótokon kellett volna a fiúknak elmesélned ... Elmegettél volna. Egyszer van huszonöt éves találkozó. Nem láttad a táskámat?

ISTVÁN Nem... A fiúk mind százszor hallották. A következő évjáratbeliek már felkutatják a fertőzés-gyanús rossz életű lányokat.

MAGDA A táskám!

ISTVÁN Meg is kapták a bajt, de meggyógyították és vitték őket.

MAGDA Azért elmegettél volna! Ahelyett, hogy itthon egyedül iszod le magad a huszonöt év tiszteletére. Mi a fenének csináltad? Máskor nem iszol.

ISTVÁN Nem. Be kell fejeznem holnapra ezt a fordítást. „A mezőgazdasági gépek karbantartási igénye és a talaj kötöttségének összefüggései.” Nagyon érdekes, ezért érdemes volt középkori angol irodalmat hallgatni. Na. Egyrészt itt volt ez a vacak, másrészt el-szomorított volna a fiúk ütődöttsége és fizikai állapota. Te! A legtöbbjüket meg sem ismerem! Akivel véletlenül összefutottam, valóságos roncs lett húsz év alatt!

MAGDA Én is az leszek, ha nem találom meg a táskámat.

ISTVÁN A múltkor találkoztam Balogh Jancsival. A keze úgy remeg, mintha állandóan balalajkázna. MAGDA Miről jutott eszedbe pont a balalajka?... Se-gíts már keresni, megőrülök!

ISTVÁN Csak eszembe jutott. Jancsi nappal jogtanácsos, esténként egy maszek kocsmában mosogat. MAGDA Molnár Pisti viszont nem balalajkázik. Vitor-lázik, lovagol, és olyan, mint egy díjbirkózó!

ISTVÁN Övé a kocma ... Nem a te táskádon ülök véletlenül?

MAGDA Szadista gyilkos! Csak bajnak vagy. Három felé jövök, majd főzök valamit.

ISTVÁN Krumplit, sült virslivel.

MAGDA Igen; krumplit, sült virslivel. Majd ha nekem is olyan úri dolgom lesz, mint neked, és itthon dolgozhatok, te pedig azzal a sok pimasz kölyökkel vesződsz ...

ISTVÁN Akkor csinálsz tyúklevest is.

MAGDA Kakast!

ISTVÁN Tényleg, virágszálam. Vehetnél egy nagy kakast vasárnapra. Krúdy azt mondja ...

MAGDA Hétköznapra meg egy másikat! Ég áldjon!

ISTVÁN *(egyedül maradvá)* Már megáldott! Azt hiszed, kedvesem, hogy olyan jó egy traktorcsapágyak „for life” zsirozásáról szóló értekezést másnapra lefordítani? Különösen, ha az ember tudja, hogy ez már mindig így lesz — for life. Jó, közben lehet írni egy dolgozatot az angol nyelvjárások kelta jövevényszavairól, de az kit érdekel? Engem sem nagyon... De azért szeretlek. *(A könyvespolchoz lép, szótárt keres)* ...Mit is akartam? Ja: porlasztótűz ... az mi a fene lehet? *(Csöngetnek, István az előszobába megy ajtót nyitni, élénken beszél valakivel. Csinos fiatal nőt vezet be a szobába)* Mondja még egyszer!

LÁNY Mondom, hogy a Vízművektől!

ISTVÁN És mit akar tőlem a Vízművek vasárnap? Foglaljon helyet.

LÁNY *(leül)* Ellenőrzöm a csapokat. Hogy csöpögnek-e.

ISTVÁN Mindegyik. Állandóan. Csöpp, csöpp ... LÁNY *(noteszt vesz elő)* Felírom, hogy minden rendben van.

ISTVÁN Csöpögnek. Csinálják meg nyugodtan.

LÁNY Nem nekünk kell! Ha azt írom, hogy csöpögnek, magát megbüntetik. Vízpocsékolásért.

ISTVÁN Három csapunk van. Mindegyikből elfolyik naponta egy fél pohárra való. Rémes, mi?

LÁNY Ezer forint ... Persze még soha senki sem fizette ki a büntetést. Viszont ekkora összeget perelni nem érdemes, így legjobb, ha mindent rendben találunk ...

ISTVÁN Most mit ír? Kissé hosszú lesz, . . Regény? LÁNY

Más.

ISTVÁN Dráma?

LÁNY Estin szociológiát hallgatok a bölcsészkaron. Ez a vizes munka azért jó, mert vasárnap is lehet csinálni, és bejutok mindenhová. Mindig elvégzek köz-ben egy fölmérést is. Nem túl szabályos... de cél-szerű.

ISTVÁN Mit mér?

LÁNY A középkorú értelmiségiek háztartásának felszerelését vizsgálom. Kocsi van?

ISTVÁN Nincs... Mondja: mostanában ilyen fodros szoknyákat hordanak ilyen apró izékkal?

LÁNY Színes tévé?

ISTVÁN Az sincs... Viszont tavaly pótolattam két fogamat. Bal hátsó hatos és hetes. Elég sokba került. Es nagyon fáj.

LÁNY Tréfál?

ISTVÁN Nem. Egészen komoly... Mondja: mi történik magával, ha véletlenül egy idős munkáscsaláddhoz állít be a csapok miatt?

LÁNY Az nem fordulhat elő. Mindig érdeklődöm a házmesternél.

ISTVÁN Az pedig bárkiről bármit elmond.

LÁNY Természetesen. Többet is, mint amennyit kérdezek.

ISTVÁN Kedves ... Rólam mit mondott?

LÁNY Hogy jöjjenek nyugodtan, maga rendes pasas, egész nap itthon van. A felesége tartja el, bár falból állítólag fordítgat, és mindig mellőnti a szemetet.

ISTVÁN Jó ember!

LÁNY Azt nem mondta, hogy ilyen jóképű... Ha ezt tudom, kipingálom magam... Egyébként tényleg nem ártana megcsináltatni a csapatot. Ha más jön, esetleg mégis megbüntetik. Itt írja alá... Körülnézhetek?

ISTVÁN Csak tessék, a házmester biztosan megmondta, hogy mit hol talál... Tényleg kipingálta volna ma-gát?

LÁNY Mondom! Sőt.

ISTVÁN Ez a „sőt” engem nagyon érdekell... És mit várt volna tőlem kipingált állapotában? Hogy a lábához borulok?

LÁNY Ááá. Fene tudja. Egy nő szereti, ha megbámulják. Az olyan csiklandós!

ISTVÁN Nézze, sajnos én most a traktorcsapágyak for life zsírozására vagyok beállítva. Holnap reggel jön-nek a fordításért ... Maradt még egy kis kávé. Azt, ha akarja, megissza, én közben — hálából a jóképű pasasért — alaposan és csiklandósan megbámulom. A középkorú értelmiségi férfiak szeretik a pimasz lányokat bámulni. Ha nincs színes tévéjük. Különben azt néznék.

LÁNY Megsértődött? Vagy azt hiszi?... Maguk már nem értik !

...

ISTVÁN Mit?

LÁNY Az egészséget!... Hogy ez hogy van...

ISTVÁN Azt valóban nem... Itt a cukor, most töltöttem meg a tartót... Időnként kiszökünk a kriptából, körülnézünk, és nem értjük.

LÁNY Mit?

ISTVÁN Az egészséget!

LÁNY Csúfolódik.

ISTVÁN Hát. Felcsaltam a lakásomra azzal a mesével, hogy megmutatom a csapjaimat, a színes tévémet, és ahelyett, hogy... a lényegre térnek — ugratom.

LÁNY Megyek. Disznóság, mi mindennek van kitéve egy nő, ha csapellenőrzéssel kénytelen pénzt keresni, hogy tanulhasson. A szoknyám meg a többi... ISTVÁN Itt sem:minek nincs kitéve!

LÁNY Tényleg?... De biztos gondolt mindenfélét. ISTVÁN Gondoltam. És nagyon jólesett gondolkodni. LÁNY Köszönöm a kávé... ne felejtse a csapokat! ISTVÁN Legyen máskor is szerencsém! *(Kikíséri a*

lányt, de az rövidesen visszatér)

ISTVÁN Itt felejtett valamit?

LÁNY Nem.

ISTVÁN Akkor?

LÁNY Így nem mehetek el. Nagyon marhán viselkedtem.

ISTVÁN Jézusom. Most visszajött jól viselkedni? LÁNY Vissza.

ISTVÁN Akkor üljön le, és viselkedjék. Én dolgozna fogok, különben sosem lesz színes tévé, se kocsim . . LÁNY Az nem lehet ...

ISTVÁN Mi, gaz ég szerelmére?

LÁNY Hogy egy magafajta férfihoz beállít egy kedve, lány, és ahhoz magának egy jó szava nincs. Eddig ahányszor elmeséltem valakinek, hogy szociológiai fel-mérést is szeretnék csinálni, nem csak a hülye csapokkal foglalkozom, legalább egy óráig beszélgettünk Mindenütt csuda érdekes dolgokat láttam. Benne lesz-nek a dolgozatomban. Itt nem találtam meg a hangot... Persze maga is kérdezhetett volna.

ISTVÁN Kérdezhettem volna? És amit? Szóljon, én kérdezek.

LÁNY Ki vagyok, (miért tanulok szociológiát ... ilyeneket. Azért vagyunk emberek, hogy kíváncsiak legyünk egymásra.

ISTVÁN Hű... Nézze, kislány, nekem fogalmam sincs hogy miért vagyunk emberek, és hogy azok vagyunk-e egyáltalán. Azt viszont tudom: ha holnapra nem leszek kész a fordítással, amit csinállok, ettől a cégtől nem kapuk több (munkát.

LÁNY Elégedett a munkájával? Az életével?...

ISTVÁN Azzal nagyon... de nem volt ,a felmenői között olyan nő, aki a (seprút nemcsak takarításra használta? A férfiak nem olvastak túl (gyakran rémregényeket? Ideg- és elmeorvosi kezelésre senki sem szorult? Narkománia, alkoholizmus?

LÁNY Ez disznóság ! *(Sír)*

ISTVÁN Hű ...

Hosszú csend

LÁNY A bal felső zápfogával . . .

ISTVÁN Két zápfogammal ...

LÁNY Kihullott magából valami más is.

ISTVÁN Kihúzták.

LÁNY Akkor kihúzták ... Ma tíz helyen jártam. Öt lakásba be sem engedtek. Két helyen elmondtak mindennek. Velük ne szórakozzanak, a Vízművek tehet nekik egy szívességet. Egy ronda nő, amikor a konyhába mentem megnézni a vacak csapjait, úgy figyelt, mintha el akartam volna lopni a nagylábost ... Egy pasas szemtelenkedni kezdett, rászóltam — megígérte, hogy feljelent. Ha megteszi, mehetek újságot kihordani. Próbáltam, de nagyon nehéz... Mikor maga megkínált kávéval, (és leültetett, gazt hittem...

ISTVÁN Hogy tetszik nekem?

LÁNY Aha.

ISTVÁN Miért akar tetszeni egy húsz évvel idősebb ismeretlen pasasnak, akit a felesége tart el; aki falból ugyan néha fordítgat valamit... de mellőnti a szemetet?

LÁNY Volt valami a levegőben... Nagyon megnézett, amikor bejöttem. Tartózkodóan, de azért kedvesen. Ez feltűnt, és nagyon jólesett.

ISTVÁN És csiklandozta ...

LÁNY Lgen.

ISTVÁN Az én koromban az ember nagyon kedvesen tudja nézni az ilyen hebehurgya lányokat. Mire is gondol közben? Talán arra, hogy minden fiatal fajankónak bármikor juthat belőlük egy fél tucát, és nem tudják, hogy ennél több már nem várhat rájuk. Mi sem tudtuk akkoriban ...

LÁNY Megyek... Azt mondtam : megyek !

ISTVÁN Én meg azt (mondanám, hogy jöjjön el hozzám bármikor beszélgetni, de 'a feleségem félreértene. A nők már csak ilyenek.

LÁNY Talán egyszer azért eljövök. Megint ellenőrizni fogom a csapokat. Jó?

ISTVÁN Lehetőleg ebéd után!

LÁNY Esetleg. Viszlát.

ISTVÁN Viszlát. *(Egyedül marad)* ...Rendes pasas, egész nap otthon van, és a felesége tartja el... Jó. Na de te, kisangyalom! H(a két nappal ezelőtt jössz, én pedig el akartam volna menni a huszonöt éves érettségi 'találkozóra — akkor kénytelen vagyok le-húzni a fodros szoknyádat... Különben mit meséltem volna a fiúknak? Félre, rüt testiség! Ó, for life zsírozású csapágyak, jöjjetek! ... De ki küldte ezt a

nőt? Csapellenőrzés? Van ilyen baromság egyáltalán? Furcsa. *(A könyvespolchoz megy, egy nagy szótárban keresgél valamit, leül, és a munkájába mélyed)*

Kis idő múltán csöngetnek. Az ajtót ököllel is megverik. István felpattan, hogy ajtót nyisson. Két, nagy karimájú kalapot viselő férfi ront a szobába. Az egyik, a „Bajszos”, István elé, a másik, a „Szemüveges”, mögé áll. Az szólítja meg először, aki a háta mögött van. Ő megfordul, mire a másik beszél, így ő sokáig nem látja azt, aki éppen szól hozzá. István egyre kétségbeesettebben forgolódik

SZEMÜVEGES Mondtam, hogy rendőrség, nem? BAJSZOS Látta az igazolványunkat vagy nem látta? ISTVÁN Valamit az orrom alá nyomtak. SZEMÜVEGES Mondtuk, honnan jöttünk!

ISTVÁN Csak azt nem mesélték, hogy mit akarnak! BAJSZOS Az a mi dolgunk!

ISTVÁN Ha tőlem akarják az én lakásomban, akkor az enyém.

SZEMÜVEGES Nono.

BAJSZOS Tudod, mi a te dolgod, kisapám?

SZEMÜVEGES Hogy tartsd a pófád!

BAJSZOS Világos?

ISTVÁN Eléggé. De semmi olyan ügyem nincs, amihez a rendőrségnek köze lehetne. Ez is világos. SZEMÜVEGES Biztos?

ISTVÁN Manapság semmi sem biztos. Vagy nem eléggé, BAJSZOS Nocsak. Mondd még egyszer ...

ISTVÁN Ha nem beszélnek velem tisztességesen, tele-fonálok a főkapitányságra, és panaszt teszek. Teljes jogú magyar állampolgár vagyok, maguk pedig álla-mi tisztviselők. Viselkedjenek rendesen!

BAJSZOS Na nézd, oktatni akar bennünket! SZEMÜVEGES Teljes jogú magyar állampolgár. Van ilyen egyáltalán?

BAJSZOS Mi hülye fakabátok vagyunk, ő meg 'teljes jogú 'állampolgár. Hallottad?

ISTVÁN Nem mondtam, hogy hülyék.

SZEMÜVEGES Azért megfordult abban a kis fejed-ben?

ISTVÁN Lehet.

BAJSZOS Amit úgy is felfoghatunk, mint a hatóság megsértését.

SZEMÜVEGES Úgy ám!

BAJSZOS Majd jegyzőkönyvbe veszem.

SZEMÜVEGES Aláírom.

BAJSZOS Várj vele! Talán sikerül az ürgét szeliden észhez téríteni.

SZEMÜVEGES Persze. Csak szeliden.

ISTVÁN Uraim, ennek semmi értelme. Mondják meg, mit akarnak. Különböztet elmennek vagy telefonálok.

SZEMÜVEGES Azt nem ajánlom, kisapám.

BAJSZOS Inkább beszéljünk.

ISTVÁN Miről?

SZEMÜVEGES A vajról.

ISTVÁN M,ről?

BAJSZOS Ami ,a füled mögött van. Mondd, fiam, te mivel is foglalkozol, amikor ginem pimaszkodsz velünk?

ISTVÁN Angol fordító vagyok.

SZEMÜVEGES Műszaki szövegek; esetleg Shakespeare, Chaucer, Marlowe és hasonló marhák?

ISTVÁN Műszaki 'szövegek és kelta szógyökök. Ami pedig az előbb említett urakat ,illeti : valóban marhák voltak, mert elég sokat papoltak a jogról 'és :az igazságról. Néhány poroszlóról is .szót ejtettek. Ezeket náluk rendszerint ledöfik.

BAJSZOS Hajlandó ezt jegyzőkönyvbe mondani? ISTVÁN

Persze. De mesélhetek még a traktorcsap-ágak for life zsirozásáról is. Angolul, németül, ahogy tetszik.

SZEMÜVEGES Apuskám, ,a for life zsirozás az egy ökörség. Kereskedelmi fogás, ami abból is látható, hogy ,a 'teljes élettartamrelőre zsirozott csapágak-nál is van kenőlyuk.

ISTVÁN Nem tudtam. De örömmre szolgál, hogy az urak ilyen jártasak gaz Erzsébet-kori szinpadai szer-

zők munkáiban és a csapágyzsirozásban. A rendőrörlnék ezek szerint már csak világos beszédből és udvariasságból kell leckét venniük.

SZEMÜVEGES Tőled?

BAJSZOS Pont veled leszünk udvariasak! Mondd, fiam, mikor jártál utoljára abban a szép országban, ahol for life zsirozzák a csapágákat?

ISTVÁN Egyszer voltam kint hosszabb időre, ekét hó-napig.

SZEMÜVEGES Ösztöndíj?

ISTVÁN Ugyan ...

BAJSZOS Nagy kár. Ötvenhatos 'nagynéni, nagybáesY Amerikában?

ISTVÁN Az :sincs.

SZEMÜVEGES És mit csináltál kint két hónapig, gyermekem?

ISTVÁN Tanulmányt írtam a kelta szógyökökről.

BAJSZOS Háromszáz dollárból, két hónapig? Ezt tudod, kinek meséld? Számoljunk, az annyi, mint öt dollár naponta. Közlekedés, szállás, étkezés... nem zabálhattál valami sokat!

ISTVÁN Nem.

SZEMÜVEGES Hacsak ...

BAJSZOS Hacsak...

SZEMÜVEGES Nem csempésztl ki néhány dollárt vagy fontcskát.

ISTVÁN Nem csempésztem.

BAJSZOS Öregem, nekünk igazán megmondhatod. A javadat akarjuk.

SZEMÜVEGES Azért vagyunk itt!

ISTVÁN Hát, nem ettem valami sokat. De nagyon szeretném, ha felhagynának az egyoldalú tegeződéssel.

SZEMÜVEGES Te eladtad a csapágyzsirozás titkát az ellenségnek! Pfuj!

BAJSZOS Eladta, az már biztos.

ISTVÁN Maguk tréfálnak?

BAJSZOS Ha tréfálunk is, az nem tartozik ide. Legyen észnél, gondoljon a helyzetére!

ISTVÁN Valamit azért mondhatok. Még régen írtam egy cikket az 'angol királyi akadémia lapjának a kelta szavakról a középkori ír és walesi szövegekben. *(A könyvespolchoz lép, kivesz valamit)* Tessék. Ennek a honoráriumát annak idején elfelejtették átutalni. Hát ezt kint fölvettem. Kétszázötven font ...

SZEMÜVEGES Hú.

BAJSZOS A jámbor szobatudós ! Figyelj ! Velünk lehet beszélni. Nem vagyunk mi olyan rossz fiúk, mint amilyeneknek látszunk. Ha lenne a konyhában egy kis angol tea, és főznél két csészével... É's töltenél bele egy kis rumot, ahogy ,kint szeretik.

SZEMÜVEGES Azt meginnánk.

BAJSZOS Közben barátságosan elbeszélgetnénk, mint három angol 'gentleman. Lehet róla szó? SZEMÜVEGES Nem ordítozunk mi szívesen ... BAJSZOS Lóduljon már, de közben vigye az előszobába a kalapomat.

ISTVÁN Kérem ...

BAJSZOS Hé, a kabátomat is!

ISTVÁN Kérem ... *(A konyhába megy)*

A két férfi egyedül marad

SZEMÜVEGES Te, én ezt nem csinálom tovább !

BAJSZOS Miért?

SZEMÜVEGES Tisztességtelen. Ez az ember fél. Remeg a keze.

BAJSZOS Gondolod? Szerintem tegnap ő is jól berügött valahol. Biztosan tudja, hogy miről van szó, de most adja ,a hülyét! A végén ő csinál majmot belőlünk. Ahhoz mindig volt esze. És ne felejtkezz meg a koszorúról...

SZEMÜVEGES Az piszokság volt.

BAJSZOS A levél is ...

SZEMÜVEGES Az még nagyobb disznóság.

BAJSZOS Nekem mondd? I:tt van nálam! Majd az orra alá dörgölöm.

SZEMÜVEGES *(körülnéz a szobában)* Ez nem vitte valami sokra. Ahogy ezeket az ócska bútorokat elnézem...

BAJSZOS Mi sem vittük sokra.
SZEMÜVEGES Már aki ! De állítólag ő volt köztünk a legtehetségesebb.
BAJSZOS Állítólag.
SZEMÜVEGES Nem tudom, mi volt a titka. Egy tanár, akivel bizalmas viszonyban voltam, azt mondta róla: vezérnek született, de ha erre ő is rájön, hát jaj neki.
BAJSZOS Nem jött rá, és kész!
SZEMÜVEGES Nem volt alkalma rá!
BAJSZOS Szerencsére... Meddig főzi ez a tetű a teát?
SZEMÜVEGES Az most jó lesz !
BAJSZOS Tegnap úgy berűgtam ... Pedig nekem már nem szabad. Azt sem tudom, ki vitt haza. SZEMÜVEGES Én.
BAJSZOS Vezettél?
SZEMÜVEGES Csak hagytam menni a kocsit. Az már lyenkor magától hazatalál. Hajnali négykor lehetett.
BAJSZOS Hülyeség volt. Egyszer fejre állsz!
SZEMÜVEGES Nem hívhattam taxit azzal a rohadt nagy koszorúval. Még most is ott van a hátsó ülésen. Ha a feleségem meglátja, a 'szívéhez kap.
BAJSZOS Tegnap én is a szívemhez kaptam!
SZEMÜVEGES Vigyázz, jön!
ISTVÁN A teájuk, uraim... *(Tálcát tesz az asztalra)*
SZEMÜVEGES *(félre)* Kohut Böskét még megkeserülöd!
BAJSZOS A tálalásról ítélve jönnek látszik.
ISTVÁN A teánál sosem tudni. Az a legveszélyesebb ital. Néha a legjobb márkák is csödöt mondanak. Most szereztem egy Windsor Castle nevezetű darjeelinget. Nem untatom önöket? Kétszer nem tudok belőle ugyanolyanot főzni, pedig mindig ugyanúgy csinálom, a csapvíz is ugyanaz. Legjobb persze valami kűtvíz lenne, föltéve, hogy nem túl kemény. Sir Winston Churchill miniszterelnök korában a repülőgépen mindig vitt magával kitűnő forrásvizet a teához. Nem volt bolondság. Ha unják, abba hagyhatom .. . A rossz tea nem sokban különbözik a mosogatóléttől. *(Tölt a csészékbe)* És higgyék el, uraim, a mi korunkban már minden apróságnak nagy jelentősége van. Cukrot? Bár, ha meggondolom, lassan már a nagy dolgok sem olyan fontosak ... Diákkoromban volt egy kedves lány, akivel mindig ...
SZEMÜVEGES Böske.
ISTVÁN Honnan tudja?
SZEMÜVEGES *(felugrik)* Én kérdezek! Arccal a falhoz, és nem mozulsz. Nyomás !
ISTVÁN Nem tűröm.
SZEMÜVEGES Indulj!

István tétován elindul, és arccal a falhoz áll

BAJSZOS Megőrültél? Hagyd abba!
SZEMÜVEGES Te is fogd be a szádat ! Házkutatás. *(Egy pillanatig maga is elbizonytalanodik. A szekrényhez lép, néhány ruhadarabot és más apróságot a földre szór)*
BAJSZOS Ne felejtse el, hogy az úrnak vannak bizonyos jogai ...
ISTVÁN Vannak bizonyos jogaim.
SZEMÜVEGES Teszek rájuk.
BAJSZOS A házkutatáshoz tanúk is kellene. *(István-hoz)* Mondja meg a kollégámnak; ha ragaszkodik ah-hoz. hogy felhívja a házmestert ...
ISTVÁN A házmestert? Nem ragaszkodom hozzá oly nagyon.
SZEMÜVEGES Hallod, nem ragaszkodik. Valami oka csak van rá, nem?
[ISTVÁN Van.
BAJSZOS Mi a fenét csinálasz? Az előbb még te mondtad ...
Jöjjön meg az eszed!
SZEMÜVEGES Az elment sétálni. Hamarosan megjön, de addig kinyirom ezt a férget.
[ISTVÁN *(lassan megfordul. Körülnéz, valami alkalmi fegyvert keres. Felvesz egy súlyos tárgyat. Főlemeli)* Ha tüstént nem takarodtok!
...
BAJSZOS *(keresi a kalapját)* Pista, ne! ...
[ISTVÁN *(lassan ocsúdva körülnéz)* Mutasd magad .. . *(A Szemüveghez lép, leveszi a szemüveget róla)* Te, te szarházi ... Első padszor, közvetlenül az ajtó mellett... Aki minden órán töpörtyűt zabált.

BAJSZOS Ó a Bíró Jancsi!
ISTVÁN Az lehetett valamikor ... de ez lett belőle. Szép. Te pedig... várj ! Balog, Béri, Bordán ... Bor-dán Péter. Hogyan találtátok ki ezt a piszokságot?
BAJSZOS Állj, öregem! Állj ! Ki küldte tegnap a Szomjas Kecsköbe a gyászhuszárókat? Még most is a hideg lel, ha rájuk gondolok.
SZEMÜVEGES Meg a koszorút? Az kinek a hülye ötlete volt? Fifty-fifty, mondja az angol...
ISTVÁN De nem ilyen pocsek kiejtéssel.
BAJSZOS Secko jedno, mondja a művelt francia, ha jártas a szláv nyelvekben.
ISTVÁN Annak nincs olyan szerencséje.
SZEMÜVEGES Szóval, öregem, nyugodtan megihatsz egy teát a magunkfajta gengszterekkel. Ugyis te főzted.
ISTVÁN Nem kell.
SZEMÜVEGES Ne játszd itt nekem a grófnót.
ISTVÁN Nem játszom ... Kitaláltam veletek ...
BAJSZOS Erről van szó!
ISTVÁN De nem aláztalak meg benneteket a saját lakásoktokban.
BAJSZOS Saját lakás. Mit számít az?
ISTVÁN Sokat. Az egyetlen hely, ahova nem jön be boltból, utcáról a sok mocskok.
SZEMÜVEGES Ezek mi lennének?
BAJSZOS A mocskok a levegőn át is terjed. Remélem, szellőztetni szoktál azért.
ISTVÁN Nem aláztam meg senkit a tulajdon házában.
SZEMÜVEGES A grófnó nem tesz ilyet. Rózsát köt koszorúba, és lágyan énekel. „Ha én virág volnék ...”
ISTVÁN Hülye!
SZEMÜVEGES Tegnap írtál nekünk egy kedves kis levelet ...
Mi is volt benne?
ISTVÁN Hogy egy szakasz rendőrrel sem tudnátok magatok közé vinni.
SZEMÜVEGES Mi volt még benne?
ISTVÁN Várj, gondolkodom, nem csináltam másolatot ... „Ha testi és lelki leépülésünk menete így folytatódott, akkor a végeredményre nem vagyok kíváncsi...”
BAJSZOS Itt van ! Eltettem. Olvasd fel, de hangosan és előlről.
ISTVÁN Jó, jó ... *(Olvasni kezd)* Tisztelt gyászoló gyülekezet ! Drága osztályos- és bűntársaim! SZEMÜVEGES Kitűnő!
BAJSZOS Mindig volt stílusod.
ISTVÁN Erre a találkozóra — amin jól elsíratnánk fiatalágunkat — nem fogok elmenni. Akkor sem, ha két szakasz rendőrt küldenétek értem. Tűzolni fogok rájuk...
SZEMÜVEGES Na, most megkaptad a rendőröket... ISTVÁN Ezt a koszorút küldöm magam helyett. A tíz-
éves találkozóon heten voltunk. Azon még csak a kezdeti elhülyülés jelei látszóttak rajtatok, vagyis a csekély számú, ám díszes társaságon. Volt két alkoholistánk, egy kövérre hizott és egy aszott emigránsunk, egy felkapaszkodott nagyszájú kocsmárosunk ...
SZEMÜVEGES ..Ez lennék én!
ISTVÁN ...és egy halottunk. Fiúk ! Már akkor rondák voltunk és idétlenek. Ha testi és szellemi leépülésünk menete így folytatódott, akkor a végeredményre nem vagyok kíváncsi. Arra sem, hogy ki fektette le először Kohut Böskét. Egyébként, én voltam. Egyebek-ben : régi állapotokban sem nagyon szerettelek benneteket, most még kevésbé tenném. Ami engem illet, jól vagyok. Ólél benneteket: Vitály István ... Tényleg. Mit tudtok Böskéről? Hová lett az a gyönyörű melle?
SZEMÜVEGES Majd este megnézem ... Ó a feleségem ugyanis.

Hosszú hallgatás

BAJSZOS Add át kézcsokomat.
SZEMÜVEGES Kuss!
ISTVÁN Hát akkor teázzunk, fiúk ! ... *(Váratlanul, engesztelően megöleli a Szemüveget)* Tudod, hogy mindig szerettem magot mondani.
SZEMÜVEGES Azt speciál sosem szeretted. Nem mondom, hazudtál néha, de mértékkel, és lányokról nem meséltél soha.

ISTVÁN Tizenennyolc évesen mit meséljessen arról az ember, amit csinálni kell. Persze, csak ha lehet. SZEMÜVEGES Mindig nagy franc voltál. Irigyeltelek ... Most is irigyellek.

ISTVÁN No hiszen ...

SZEMÜVEGES Azt hiszed, olyan jó nagyszájú kocsmárosnak lenni? Egyáltalán nem jó. Nincs olyan hentes, aki ne törőlné belénk a csizmáját. Nincs olyan hivatali kukac, aki ne rajtunk akarna meggazdagodni. Zsobre gyúri a pénzünket, és elmegy, de előtte köp egy nagyot. Tudod, ki mindenki jár hozzám ingyen zabálni? Néha tizedmagával. Ok nyugodtan alszanak. Én pedig hajnalonként nézhetem magam a tükörben: ez lett belőled?

BAJSZOS Mindjárt elsirom magam.

SZEMÜVEGES Azzal azért várj addig, amíg te nézel a tükörbe. Ha ugyan van rá gusztusod.

BAJSZOS Miért ne lenne!? Mert kopott gatyában járok?

SZEMÜVEGES Mert azt hűzod a fejedre is. A szép kis okos fejedre, amivel nem tudsz kisütni magadnak húsz deka felvágottra valót. De azért értelmiségi vagy, nem? Az ország szellemi tőkéje! Jaj, csak ez a sok okos hülye ne lenne!

BAJSZOS Csak az a sok hülye ne okoskodna, amiért pénze van!

ISTVÁN Most teázunk, mint az angol gentlemanek, nem?

BAJSZOS Mint két gentleman és egy kocsmáros.

ISTVÁN *(a Bajszoszhoz)* Te matematikus lettél? BAJSZOS Rosszabb.

ISTVÁN Tanár?

BAJSZOS Még rosszabb. Adóügyi csoportvezető Rákosszentmihályon.

ISTVÁN Öregem! Te, aki minden órán meghülyítetted a Független Változót?

BAJSZOS Független Változónak hívtuk szegényt. SZEMÜVEGES és ISTVÁN „Mert hogy hülye maradsz, fiam, vagy sem, az tőlem függ!”

ISTVÁN Ott volt veletek a Vén Kecskében?

SZEMÜVEGES Meghalt.

ISTVÁN Örületbe kergetted. Mikor belekezdett egy hosszú levezetésbe, mindig előre mondtad a következő lépést, aztán a végeredményt. Állati volt!

BAJSZOS Most nem lennék elragadtatva attól, ha mindig tudnám: mi következik ...

ISTVÁN Ha már olyan nagy finánc lettél ...

BAJSZOS Nem vagyok az!

ISTVÁN De hasonló ... Tudod, hogyan szereztem pénzt egy két hónapos angol útra? Nem fogad elhinni. Tizenöt éve kiment egy ismerős lány Angliába. Azóta jól megy neki, nagy virágüzlete van. Na, amikor itt járt, adott egy ötletet. Van egy nemzetközi virág-küldő szolgálat. Itt befizetsz, mondjuk egy ezrest, és a londoni nagynénikédnek hivatalos árfolyamon át-számítva a pénzt, küldenek egy csokrot a legközelebbi üzletből.

BAJSZOS Ez jó.

ISTVÁN Én havonta rendeltem ötven szál rózsát valakinek, aki sosem létezett. Itthon befizettem a dohányt — kint elszámoltunk. Ha nagyon rossz kedvem volt, koszorút küldtem. A tegnapi ötlet is innen származott.

SZEMÜVEGES A jámbor szobatudó és az ő szatócs lelke.

ISTVÁN Öregem, van ebben az országban olyan ütődött suszter, akinek több esze ne volna, mint száz állami tisztviselőnek?

BAJSZOS A cég nevében köszönöm.

ISTVÁN Tegnap miről beszélgettetek egész hajnalig?

BAJSZOS Először nőkről, aztán a távollevőket szidtuk.

ISTVÁN Aztán?

BAJSZOS Nőikről, és a rendszert szidtuk.

ISTVÁN Később?

BAJSZOS Főleg nőkről beszélünk, és a rendszert szidtuk.

ISTVÁN Minek? Nem tehet az magáról. Szomorú gyermekkorra volt. Szadista édesapa, hatalmaskodó test-vérek, fülledt pubertás ... mindig csak egy kis lukon leshette: mit csinál a bika Európával. Felnőttkorban meg állandóan bizonyítania kellett, hogy normális. Ebbe egy ember is belehülyül.

BAJSZOS Ez ment éjfélig.

SZEMÜVEGES Akkor hozták a koszorút.

BAJSZOS Utána már főleg arról volt szó: hogyan szűrünk ki veled. Betegnél betegebb ötletek ... Nem is értem, mitől lesz mindenki infantilis, ha néha össze-jövünk.

ISTVÁN A szerepjátszás kényszere... Van egy fiam. Sikerült kölyök, bár a haverjaival mindig kitalálnak valami ökörséget. Egyszer azt, hogy utálják a magamfajta puhányokat. A srác mindenféle koszos vasat cipel haza, és mínusz tíz fokon alsógatyában azt emelgeti a többiekkel az udvaron. Sikerült is a kölyöknek magából valami szőrös, izmos orangután csinálni. Rém ronda... Később rájött, hogy hisz a lélekvándorlásban. Amikor agyoncsapok egy legyet, az orangután felvisít, mint egy finomkodó háremőr. „Apa, lehet, hogy ez a Manyi néni volt!”

SZEMÜVEGES Lököttek ezek!

ISTVÁN De jópofák. Én veszem a lapot. De mit Is akartam mondani? Ja, az első kimenőről jön haza az én szép szál okos fiam. Csattog, pattog, úgy forog, hogy láttán egy jutasi őrmester szeme könnybe borulna. Mondom neki: te, itthon nem kell ezt a komédiát eljátszani.

BAJSZOS Mit felelt?

ISTVÁN Hogy ez civil, kispolgári duma. Kész. De tud-játok, hogy van ez. Nem? Jut eszembe: házkutatás! Van annak valami akadálya, hogy rendbe rakjátok azt a disznóólat, amit csináltatok? Még dolgoznom kéne. Itt van ez a kitűnő fordítás a for life zsírozású csapágyakkal.

SZEMÜVEGES Máris, öregem. Nagyon röstelltem, ami történt. Remélem, el tudod felejteni. Nem én találtam ki, csak menet közben ... Még ki sem jözanodtunk rendesen, amikor ...

BAJSZOS Legalább ne dumálj! Rakodj. Ez a legkevesebb.

SZEMÜVEGES Fogd be a szád! Neked ebbe nincs beleszólasod. Ez a mi kettőnk ügye. Nem igaz? ... Különben a te ötleted volt!

BAJSZOS Én csak azt mondtam, hogy az orra alá nyomjuk a vasúti arcképes igazolványomat, és azt mondjuk: rendőrség. Ha bedől, letartóztatjuk, és be-kisérjük a Szomjas Kecskébe. Házkutatásról nem volt szó. Vagy volt?

SZEMÜVEGES Jól van! Bocsánatot kértem. *(Istvánhoz)*

Te, eljöhettek egyszer hozzánk a feleségeddel. Bőzsi nagyon fog ... Azért eljöhettek. Régen volt. ISTVÁN Majd megbeszéljük, de ne taposd össze az in-

geimet!

BAJSZOS A nyakkendőjét se!

SZEMÜVEGES Látod, hogy fölveszem! ... Ezek szerint ki vagyunk rúgva?

BAJSZOS Főleg te.

ISTVÁN Befejeztük ezt a baromságot!

BAJSZOS Félsz?

ISTVÁN Én?

BAJSZOS Gyáva vagy!

SZEMÜVEGES Az hát!

ISTVÁN A szentségeket! Ti pofáztok bátorságról nekem?

BAJSZOS Tisztázzuk: gyávaságról.

ISTVÁN A bátorság nem ahhoz kell, hogy mélyen szembe húzot kalappal... Többen egy ellen, kölcsönvéve egy hatalom köpönyegét, hanem szemtől szembe.

BAJSZOS Erről van szó! Ezt nem vállalod.

ISTVÁN Mindent ki tudtok forgatni. Elfuserált pribékek vagytok!

BAJSZOS Akkor lássuk: milyen egy igazi!

ISTVÁN *(hosszú hallgatás után)* Ti akartátok! Zárd a vádlottat a fürdőszobába. Iszunk valamit, aztán ki-hallgatjuk.

BAJSZOS Megkötözzem?

ISTVÁN Ugyan.

BAJSZOS Csak a kezét a nyakkendőddel. *(Szemüvegeshez)* Várj!

Megkötözik a Szemüveget, és a fürdőszobába csukják

II. RÉSZ A

játék ugyanott folytatódik

BAJSZOS Te, Pista!
ISTVÁN Mondd!
BAJSZOS Ettől a teától nagyon megéheztem.
ISTVÁN Mit 'ennél?
BAJSZOS Csülkös bablevest.
ISTVÁN Ma reggel nem főztem bablevest, de nem baj, ti is eléggé megfeküdtétek a gyomromat. Ha beérned egypár kétszersülttel . . .
BAJSZOS Megvajazva.
ISTVÁN Elöl-hátul megvajazva.
BAJSZOS És valami sajtot rá.
ISTVÁN Ha találok. Fogalmad sincs, hogy Magda mennyire el tudja dugni a sajtot.
BAJSZOS A sajtot?
ISTVÁN Mindent. Mindig ő veszi elő ezeket a dolgokat, aztán, ha ettünk, elrakja. Napközben semmit sem találok. *(Az előszoba felé indul, hogy a konyhába menjen)*
SZEMÜVEGES *(kidugja a fejét a fürdőszobából)* Nekem is azt hozz, ha nincs más.
ISTVÁN *(a Bajszoshoz)* Ez kicsoda?
BAJSZOS Órizes. Előzetes letartóztatásban van, várja a kihallgatást.
ISTVÁN Mondd meg neki, hogy fogja be a száját! BAJSZOS *(a Szemüvegeshöz)* Fogd be, kérlek, a szádat. SZEMÜVEGES Kérlek ...
ISTVÁN És miféle disznóság, hogy az órizes szabadon mászkál a lakásban?
SZEMÜVEGES Csak egy darab sajtot kértem. ISTVÁN Majd a kihallgatás után előadhatja a kívánságait. Addig viszont becsukjuk a zárkaajtót.
SZEMÜVEGES Igenis.
ISTVÁN *(a fürdőszobába tuszolja a Szemüveget, rá-zárja az ajtót, majd kimegy az előszobába, hogy kis-vártatva némi ennivalóval térjen vissza)* Ez a teljes készlet. Vásárolnom kellett volna ... Délután mit kapok ezért? Te ,nős vagy?
BAJSZOS Időnként. Valahogy nem tartanak 'ki mellettem az asszonyok, amit meg tudok érteni.
ISTVÁN En is.
BAJSZOS Először későn házasodtam. Verával jól megértettük egymást, csak ezerféle olyan marhaságra vágyott, amit fiatalabb éveiben mástól kellett volna meg-kapnia ... Vagy tőlem, ha tíz évvel előbb kerülünk össze.
ISTVÁN Szomorú.
BAJSZOS Katival más volt 'a helyzet. Vele is jól meg-értettük egymást, csak én vágytam minden olyan marhaságra, amit fiatalabb 'éveimben mástól kellett volna megkapnom.
ISTVÁN Az ilyesmi nem használ a házastársi hűség- nek ...
BAJSZOS Nem. Mondd, ebben a házban nem isznak időnként valamit? Másnapos vagyok. Vagy elvonási tüneteim vannak.
ISTVÁN Van egy üveg konyakom, amit nem találtak meg a házkutatásnál. Hozom.
SZEMÜVEGES *(a fürdőszobából)* Nekem is. És adjatok enni valamit. Tegnap este óta nem ettem.
ISTVÁN Hogy?
SZEMÜVEGES Hajnalban egyenesen a gőzfürdőbe mentünk, otthon 'aludtunk 'egy keveset, azóta nem ettem egy falatot sem. Magas a vérnyomásom, és sok a cukrom. Különbön hagyjátok abba a marhaskodást, eresszettek aki. A többit majd máskor ...
ISTVÁN Sok bajunk van ezzel a pasival.
BAJSZOS *(evés közben)* Rengeteg.
ISTVÁN Hozom a piát. *(Kimegy, itallal és poharakkal tér vissza)*
SZEMÜVEGES Nyissátok ki, vagy betöröm az ajtót! Unlak benneteket.
ISTVÁN Azóta ordít?
BAJSZOS Kisebb megszakításokkal. Tényleg sok a cukra. Adjunk neki valamit?
ISTVÁN Azt hiszi, hogy kocsmában van, ahol mindenfélét rendelni lehet. Képtelen felfogni a helyzet

súlyosságát, én pedig nem szívesen mondom neki olyanokat, hogy „pofa be”, mert sajnálom szegényt. Az ember csak a kötelességét teljesíti, de fölöslegesen nem kegyetlenkedik.

BAJSZOS Világos.
SZEMÜVEGES Legalább oldjátok aki a kezemet. Teljesen elzibbadt, és egészen elkékvült.
ISTVÁN Azon lehet segíteni. Résznyire kinyitom az aj-tót, hallod?
SZEMÜVEGES Hallom.
ISTVÁN Ha kinyújtod a piszkos mancsodat, én meglazítom rajta a 'kötést. De ne nagyon feszeged, mert az a legjobb nyakkendőm. Érted?
SZEMÜVEGES Jó.
ISTVÁN Hűszéves házassági évfordulómra ,kaptam. Az ember húszévenként megérdemel egy szép nyakkendőt.
SZEMÜVEGES Remélem, erre fogod fölkötni 'magad! ISTVÁN A pimaszkodással csak rontasz a dolgodon. Na, nyújtsd a kezedet, résznyire kinyitom az ajtót.
SZEMÜVEGES Jó, de ha kiszabadulok ...

ISTVÁN *(a Szemüvegese kidugja a kezét, István meg-oldja a kötést)* Leveszem. Egészen tönkrettetted. Különbön ez a „de ha kiszabadulok!” mit jelent?

BAJSZOS Hogy nem szeret minket.
SZEMÜVEGES Tartsd a szádat! Neked semmi !közöd a dologhoz. Érted?
ISTVÁN Már hogyne volna? Utána őt zárjuk 'a fürdő-szobába, és őt fogjuk kihallgatni.
SZEMÜVEGES *(elcsöndesedve)* Az más. Akkor adj egy kis innivalót, és csöndben vagyok. Esetleg adhatnál valami ,könyvet 'is, amíg ti szórakoztok.

BAJSZOS Eresszük ...

SZEMÜVEGES Nem is akarok kimenni. Nagyon jól érzem magam.

ISTVÁN Hallod, nagyon jól érzi magát! *(A Szemüvegeshöz)* Várj ! Hozok egy 'könyvet, és adom a poharat. *(Bezárja az ajtót. A könyvespolcra levesz egy kötetet, italt tölt, és a könyvvel együtt beadja a poharat)*

SZEMÜVEGES *(kiszáratva)* Ez konyak neked? Vedd úgy, hogy kiköptem.

ISTVÁN Új a fenekeden, fiam, olvass, és maradj csöndben, ,amíg a felnőttek beszélgetnek. SZEMÜVEGES Itt nem lehet leülni.

ISTVÁN Ott a klozet.

BAJSZOS Sajnálom, de nekem 'hamarosan mennem kell. Nem tett jót az éjszakázás. Bolond voltam, hogy tegnap elmentem velük. Jól 'birtam pedig. Legközelebb folytatjuk. De ez a szesz most, éhgyomorral! Kész vagyok tőle. Zúg a fejem... Úszni kéne reggelente. Vasárnaponként nagyokat gyalogolni ...

ISTVÁN Ti 'egy külön állatfajhoz tartoztok. A reggeli tornától és az úszástól várjátok a megváltást. Jaj, de hülyék vagytok!

BAJSZOS Teamtól várod?

ISTVÁN Semmitől.

SZEMÜVEGES *(dörömböl az ajtón)* Tudod, mi ez a könyv ? A sátorajújhelyi börtönlázadásról szól ! ISTVÁN Nagyon tanulságos.

SZEMÜVEGES Miért vettél meg ilyen marhaságot? ISTVÁN Véletlenül. Véletlenül Sátorajújhelyen verték agyon a nagyapámat.

A Szemüvegese elhallgat

BAJSZOS Tényleg?

ISTVÁN Tényleg.

BAJSZOS Nézz a szemembe, és úgy mondd még egy-szer.

ISTVÁN Ott van a nevünk a börtön falán. A mi nevünkkel igen jó üzletet lehetett volna kötni. Tisztességes üzletet. Elfogadni, ami érte kapható. Cserébe csak azt kellett volna hinnem, hogy nekem ezért jár valami. Bizonyos dolgokat elhinni, másokat meg el-felejteni. Az lett volna a megváltás, nem a reggeli torna.

BAJSZOS Szétmegy a fejem ...

ISTVÁN Nem kellett volna sok hozzá. Csak valamivel emberségesebb viszonyok annak idején. Tudod, mire gondolok?

BAJSZOS Tudom, de unom, elmúlt, amire gondolsz, és szétmegy a fejem. A konyhai csapból hideg víz folyik?
ISTVÁN Nézd meg.
BAJSZOS Hozok egy pohárral. *(Egy perc kimegy)*
SZEMÜVEGES István...
ISTVÁN Mondd!
SZEMÜVEGES Nagyon tisztetem a te nagyapádat, és ha nem engedsz ki, föllázadok, mint ő Sátoraljaújhelyen. Magas, a vérnyomásom és a cukrom. Most tény- leg vacakul vagyok.
ISTVÁN Folyton ez a 'siránkozás. Mind a ketten lekvárból vagytok. Minek mennek az ilyenek lumpolni ...
BAJSZOS *(pohárral a kezében visszajön)* Kieresztjük?
ISTVÁN Persze. *(Kinyitja az ajtót)* Gyere. Állj a fal-hoz! *(A Szemüveges a falhoz áll, István felgyújtja az íróasztali lámpát, és a szemébe világít. Ezt a „kihallgatás” közben többször megteszi)* Megkezdjük a ki-hallgatást. Jogod van megtagadni a választ a kérdésekre.
BAJSZOS Csak akkor szétverjük a fejedet. SZEMÜVEGES Várj, te piszok, te is sorra kerülsz. BAJSZOS Röhögnöm kell!
SZEMÜVEGES Majd akkor ...
ISTVÁN Na de uraim! Nem kocsmában vagyunk. Hol a poharam?... Köszönöm ... Az első, bár nem a legfontosabb kérdés, kisfiam: (miből gondoltad, hogy elég az orrom alá dugni egy vasúti igazolványt, felordítani, hogy rendőrség megházkutatás, és én nyomban hasra esek?)
SZEMÜVEGES Tisztázzuk: fenékre...
BAJSZOS Tényleg ez volt a (helyzet).
ISTVÁN A kérdésre felelj!
SZEMÜVEGES Ez bizonyos tekintetben kísérlet volt. A Szomjas Kecské nevű tudományos kutatóintézetben dolgoztuk ki, a feltételes reflexek vizsgálatára, mely reflexek hosszas történelmi tapasztalatok során fejlődtek (ki, és amelyeket kár volna hagyni, hogy el-tompuljanak, ezeknek ugyanis fontos szerepük van az egyén és a társadalom fennmaradásában).
ISTVÁN Nézd a kocsmárost! Ez készült. SZEMÜVEGES Sőt. Ki iskészültem, kérem. Mint mondtam, a cukrom és a vérnyomásom.
ISTVÁN Az bennünket nem érdekel.
BAJSZOS De nem ám!
SZEMÜVEGES Te fogd be! Majd rád is sor kerül, akkor beszélj!
ISTVÁN Maradjunk a tárgynál. Mikor jutott eszedbe, fiacskám az a csúnya ötlet a házkutatással? És hol tettél szert ennyi szakértelemre benne? He?...
SZEMÜVEGES Igen egyszerű, kérem. Mikor a tiszt úr ...
ISTVÁN Órmester vagyok.
SZEMÜVEGES Mikor az órmester úrnak tiszteletlen megjegyzést tettél tenni a feleségedre, született Kohut Erzsébetre, először úgy gondoltam, hogy szétverem a fejét az 'órmester úrnak, aztán ezt a szelídebb megoldást választottam ... Sajnos.
ISTVÁN Helyes. Ezt méltányolni fogjuk, gyermekekem.
SZEMÜVEGES Ami pedig a végrehajtás módját illeti: ez, mondhatni, kontár munka volt. Az igazi házkutatást úgy kell végezni, kérem, hogy az egész családot a falhoz állítjuk, valamennyi fiókját és szekrény tartalmát a szoba közepére öntjük, és csizmával sétálunk rajta. Ebben a rendetlenségben azért biztosan megtaláljuk, amit meg kell találnunk, hiszen magunkkal hoztuk... Ha kisgyermek van jelen, aki felsír, és az apjához bújik, azt felpofozzuk ... Az apát elvisszük persze, hogy a sírjánál alkalmas időben megemlékezést tarthassunk ... Vannak persze finomabb megoldások is. Ahol nincs gyerek, ott nem pofozunk; a pasas is visszajön, nem túl későn, és viruló egészségben, csak azontúl gyakran ideges... Nemhiába múlik az idő, kérem, javulnak az erkölcsök.
ISTVÁN (hosszú hallgatás után) Ül le ...
SZEMÜVEGES Inkább állva folytatom.
ISTVÁN Ül már le!
SZEMÜVEGES De én vallomást akarok tenni, kérem. A kocsmáról is, mindenről... Kérdezzetek!
ISTVÁN Mondd, amit akarsz.

SZEMÜVEGES Éin is egyetemre mentem volna, de nem vettek fel. Örültem, hogy leérettségizhettek.
BAJSZOS Lgy volt, emlékszem.
SZEMÜVEGES Pincérnek mentem, mert csak ott volt hely. Bőskével hamarabb összeházasodtunk, mint kellett volna, mert nyugalomra vágytam. Lett ekét gyerekünk ... Aztán a főpincért baleset érte. Nem annak az ellenőrnek adta a pénzt, akinek kellett volna, ha-nem véletlenül egy másiknak, mire hamarosan átvehettem a boltot, sőt: utóbb meg is vásárolhattam. Így történt.
BAJSZOS Nem így történt.
SZEMÜVEGES Te csak tudod.
BAJSZOS Én csak tudom. Ótéli szünet után váratlanul felhívtál.
SZEMÜVEGES Na és?
BAJSZOS Hogy igyunk egy kávét valahol. Dumáltál mindenféléről, a régi időkről, a balhékról, aztán váratlanul megkérdezted: ismerem-e az ellenőrök közül az új pasast.
SZEMÜVEGES Mi van abban?
BAJSZOS Mondtam, hogy az a legkutyább, de becsületes.
SZEMÜVEGES Mintha mondtad volna...
BAJSZOS Te viszont megsügtad a főnöködnek, hogy kenhető!
SZEMÜVEGES Nem emlékszem.
BAJSZOS Egy hét múlva tied volt az üzlet!
SZEMÜVEGES ...Két gyerekkel laktunk egy budafoki sufniban, havi kétezerért! A fal derékmagasságig rohadt a szennyvíztől. A kislány asztmát kapott, az orvos azt mondta, hogy nem felel érte, ha ott maradunk ... A főpincérnek már ekét háza volt. Egyiket se vették el tőle, és csak felfüggesztett börtönt kaptott ... Olyan szegények voltunk, István... olyan szegények vagyunk... Most mit hallgattok?!

ISTVÁN A fű növesét... Nem titkoltál el semmit?
SZEMÜVEGES De. Azt, hogy közben megszerettem a pénzt. Mint apa a törvénytelen gyereket. Jólesik látnom, amint növekszik. Tudok bánni vele. Rájöttem egy csomó dologra. Arra például, hogy pohár pezsgő jobb, mint egy kisfröccs a pirosból.
BAJSZOS Elképzelhető.
SZEMÜVEGES A csináltatott cipő pedig sokkal kényelmes'ebb, mint amit az áruházakban adnak. ISTVÁN Tovább is tart.
SZEMÜVEGES De ez még semmi. Az ország sokkal jobban szeret engem, és sokkal jobban bizik bennem, mint bennetek.
ISTVÁN Ebben lehet valami.
BAJSZOS Te fizeted az (adót!)
SZEMÜVEGES Az semmi. Tudja, hogy bennem jobban bizhat, mint bennetek. Hálás vagyok neki, amiért megszédhettem magam, ti pedig állandóan zúgolódtok, hogy legatyásodtatok.
BAJSZOS Zárjuk vissza a fürdőszabába! Felfogatásért.
ISTVÁN Mert igaza van? Az elég oknak látszik... bár zúgolódik a fene! Választott sors ez, apukám!
SZEMÜVEGES Hány közül választottál?
ISTVÁN Egyből. De hosszú megfontolás után! .. És mi nem gatyásodtunk le. Mindig is kilátszott a fene- künk a nadrágból.
SZEMÜVEGES Ronda látvány.
ISTVÁN Nem vagyunk szépek, csak erkölcsösek.
SZEMÜVEGES Ezt majd a fiadnak mondd, ha nősülni akar, és mehet ,a hid alá!
ISTVÁN Unlak benneteket. Különösen téged ... nem is vagy élő alak, csak egy eszmei góc. Egy mumus, akivel ijesztgetni lehet a berezelt kispolgárokat. Hogy azt higgyék szegények, a te kocsmád miatt drága a sör, a tüzelő meg a télükabát ... Elmehtnétek végre a a pokolba!
BAJSZOS Miről dumáltok? Folytassuk a kihallgatást!
Különben mindegy. A fejem, akár egy dézsa. Valamelyikötök vigyen haza kocsival. Álljon elő a sofőr! ISTVÁN Nincs kocsim.
BAJSZOS Te kódís, hiszen az még nekem is van!
SZEMÜVEGES Az adótisztviselőknek nagyon jó kocsijuk van. Hozzám sem gyalog jönnek. Tudnék erről mesélni.

BAJSZOS Akkor mesélj!
SZEMÜVEGES Most te fogsz mesélni, kisapám!
BAJSZOS Miről?
SZEMÜVEGES Például a pisztolyról!
BAJSZOS Frank Jancsi pisztolyáról?
ISTVÁN Nagyon jó ötlet! A mi négyünk hatlövétűjéről, öregem.
Hogy is volt az?
BAJSZOS Ti még mindig ezen rágódtok? Menjete a fenébe!
Semmi közöm az ügghöz. Frank Jancsi azóta is a legjobb haverom. Tavaly meghívott Kanadába, ha tudni akarod.
Egy nagy játékgyára van. Ő vitte közülünk a legtöbbre.
SZEMÜVEGES Tudjuk! De szobrásznak készült, és most ilyen húzogatós majmokat gyárt.
BAJSZOS Sose lett volna jó szobrász belőle! Különben is nekem köszönheti ...
ISTVÁN Nocsak. Mit köszönhet neked?
BAJSZOS Ebből elegendem van. Mondtam, hogy hazamegyek.
ISTVÁN Innen nem. Péternek igaza van. Ha elkezdttünk valamit, hát folytassuk. Az a túske huszonöt éve a talpamban van! Nem fáj nagyon, de sántítok miatta. Azóta nem tudok egyenesen járni. Érted?
BAJSZOS Eresszete!
ISTVÁN Azt ,nem.
SZEMÜVEGES Megkötöztem?
ISTVÁN Csak ha nagyon ugrál, vagy nem akar vallani...
Vegyük először a tényeket.
SZEMÜVEGES Kezdjük a klozetnél! ...
ISTVÁN Jó ...
SZEMÜVEGES Mi négyen, a legjobb haverok, az érettségi előtt megdumáltuk, hogy az iskolai vécétartály 'mögé', dugjuk a tételeket.
BAJSZOS A te beteg ötleted volt!
ISTVÁN Mindegy.
SZEMÜVEGES Bezártuk az ajtót, Frank Jancsi fölmászott, és a tartály mögött talált egy pisztolyt. Az előző évfolyam csintalan kölykei még 56-ban lövöldöztek vele, vagy csak rejtegették. De lehet, hogy más dugta el.
ISTVÁN A lényegét!
SZEMÜVEGES Pista azt mondta: vigyük a rendőrségre.
BAJSZOS Eleinte én is ,azt mondtam.
ISTVÁN De leszavaztatok!
BAJSZOS Nagyon szép pisztoly volt ...
SZEMÜVEGES Az.
ISTVÁN A hagyományos címer volt az agyán ... A Várban, a hadimúzeum előtt van egy diszes régi ágyú. Arra azt vésték latinul: „Az uralkodó utolsó érve” ...
SZEMÜVEGES Azóta változtak a méretek és a vésetek. A többi maradt.
BAJSZOS De műveltek vagytok!
ISTVÁN Csak gondolkodunk.
BAJSZOS Gondolkodtatok volna akkor!
SZEMÜVEGES A vádolt nem pófázik!
ISTVÁN A pisztolyt nem adtuk le.
BAJSZOS Megbeszéltük, hogy huszonöt évig megőrizzük.
Frank Jancsi addigra nagy szobrász lesz, és csinál egy emlékművet azoknak, akiket talán ezzel a pisztollyal lőttek le. Azt hittük, hogy akkor már lehet. A fegyvert ott ássuk el a szobor talapzatánál... Néha elvisszük oda a kölykeinket, és mesélünk ne-kik... És Pista majd megírja a rejtegetés történetét.
ISTVÁN Azt is megbeszéltük, hogy a fegyvert addig minden évben más dugja el.
BAJSZOS Ki tehet arról, hogy Jancsit azonnal elkapták.
Talán én jelentettem föl?
SZEMÜVEGES Pont erre vagyunk kíváncsiak.
BAJSZOS Ti ... ti megőrültetek! Ti azt képzelitek?
SZEMÜVEGES Mi nem képzeltünk semmit. De én elég élethűen meséltem el egy házkutatást, nem? Pista szóba sem jöhet, mert mikor Jancsit elvitték, elment mindkettőnkhez, hogy induljunk a rendőrségre el-mondani, hogy közös buli volt, akkor Jancsi kevesebbet kap. Persze, mi sem üsszük meg a dolgot, de együtt visszük el a balhét. Mi elmentünk. Te nem.
BAJSZOS Az anyám szívbajos volt!
SZEMÜVEGES Az édes jó anyád ...
ISTVÁN Mamája volt Jancsinak is!

BAJSZOS Aki bent mégiscsak kinyögte, hogy négyen voltunk!
... Igen, ő, aki Kanadában gyártja most a húzós majmokat, és közben meg van sértve, hogy el-bántam vele! Mit gondoltok: miért nem mehettem egyetemre? Én voltam az iskola legjobb matematikusa, akinek már gimnazista korában tanulmánya jelent meg? Nekem nem segített a sátorlajújhelyi fegyházból szökött nagypapa szelleme. Igaz, Pista?
ISTVÁN Igaz ...
BAJSZOS Közülünk csak te szereztél diplomát! És nem sajtott a tiszta lelked, hogy Frank Jancsi közben helyetted is ül.
ISTVÁN Sajtott ... De mit tehettem volna? ... Külön-ben, nem csináltam jó üzletet. Mire én bejutottam, az évfolyamon megjelentek a szocialista úrigyerekek meg a diplomatakölykök. Fafejúek vagy sem — mind-egy. Ők már akkor jobban tudták a nyelvet, mint most én. Olyan volt, mintha az epsomi derbyre be-neveztek volna egy söröslovat ... Mindegy ... Tényleg fejezzük be!
BAJSZOS Miért hagyjuk abba ezt a jó kis szórakozást?!
ISTVÁN Csak.
SZEMÜVEGES Nekem is elegendem van belőle. Mindenből. Jó, hogy időben kiszálltarn az értelmiségi buliból. Vagyis benne se voltam.
ISTVÁN Kiszállni ... mindig mindenből kiszállni ... Levonulni egy pályáról, ha rossznak ígérkeznek a viszonyok, vagy el sem kezdeni. Nem mondom, így szép és nemes, de a végeredmény mégiscsak elszomorító.
SZEMÜVEGES Hát csak szomorkodj, öregem! Egyedül.
BAJSZOS Mi majd otthon ... Négyünk közül csak Jancsi maradt hófehér. És, lám, a gondviselés megjutalmazta sok ezer, madzaggal ,huzigálható majommal.
Igaz, a majmocsák nem tudnak magyarul — de Jancsi kölke se tud, viszont nem is hiányzik neki. Ő nyert! ...
Siránkozz csak egyedül.
ISTVÁN Egyedül fogok siránkozni! Nem lesz nehéz, húszéves gyakorlatom van benne... Kopjatek le! ... SZEMÜVEGES Ez a beszéd! Hagyjuk itt!
ISTVÁN ...De azért útravalóul elmondok valamit, ne-hogy túl jól aludjatek a majomgyáros ágyában, ha kimentek hozzá potyázni egy kicsit ... Jancsi se hős ... szar alak.
BAJSZOS Ne mondd!
SZEMÜVEGES Ne bánts az, aki helyettünk ült. ISTVÁN Minek nézel?! Aki akkor fiatalon síttra került, az nem felelhetett magáért. Persze, kint sem volt sokkal jobb. Azt akarták ránk sütni, hogy összeesküvők vagyunk.
BAJSZOS Hajaj. Meleg hónapok voltak.
ISTVÁN Amikor Jancsi előzetesen ült, hónapokig két pasas jött utánam, még a klozetra is. Ha a boltba mentem, ők is vettek egy csomag gyufát, ha moziba — mellém ültek. Na, mindegy. Ki lehetett birni, hisz különben nem bántott senki. Apám egy rossz szót se szólt. Ő tényleg ellenálló volt a háború alatt, és úgy vette ezeket a dolgokat, hogy nálunk zavaros időkben minden fiatalnak meg kell fizetni egy bizonyos lelkiismereti adót. Megfizette ő is, nem beszélve a sátorlajújhelyi nagypapáról...
BAJSZOS Nem akartam bántani a nagypádat. ISTVÁN Ne is ... Apám egészen jó tanácsokat adott. Például, hogy járjak kerékpárral. Ők ezt így csinálták. Ha gyalog jársz, könnyen követhetnek, ha villamoson — akkor is. Más a helyzet, ha biciklin mész. Azt is mondta, hogy amíg az ügy tart, ne barátkozz senkivel, nehogy bajba rántsak másokat. Veletek se! Lányokkal se! Senkivel! Nem volna tisztességes. Hát, én nem tudom, milyen egy magánzárka, de fia-talon ez is elég kemény. Különösen, ha kéthetenként a rendőrségre hívják az embert egy kis beszélgetésre.
SZEMÜVEGES Böske ma sem tudja, hogy annak ide-jén miért tűntél el.
ISTVÁN Ezért ... Dolgozni mentem, egy évig maltert kevertem. Azt a mocskot reggeltől estig egyenletesen kevergetni kellett. Akkor rendszerint kidobták, mert már nem volt jó ... Ritkán álmodok, de akkor maltert keverek. Vagy egy biciklin ülök, kerek, lejtőn fölfelé. Alig haladok közben ... A közelben senki sincs, mégis érzem, hogy üldöznek.
BAJSZOS A lényegre!

ISTVÁN Kivesztek körülöttem az emberek. Én kerültem őket, nehogy bajt hozzak rájuk — ők engem kerültek ugyanezért. Egy idő után már alig hiányoztak. Aztán megvolt a per. Az összeesküvés ugrott, maradt a fegyverrejtegetés, amivel viszont csak Jancsit tudták bevarni.

SZEMÜVEGES Tudjuk. De mi sem Floridában nyaraltunk ezalatt!

BAJSZOS Csak nem csináltunk ilyen biciklis hókusz-pókuszokat.

SZEMÜVEGES És nem volt, aki végül kihúzzon bennünket a szarból.

BAJSZOS Magunknak kellett kikecmeregni belőle. ISTVÁN Olyan biztos, hogy nem ültök benne nyakig? BAJSZOS Én nem.

SZEMÜVEGES Néha érzek bizonyos szagokat, de nem veszélyes. Egészen jól vagyok. Nem erre vágytam, de ez más kérdés. Talán, ha a sírból kinyúl felém is egy nagypapa keze!

BAJSZOS Hagyd már ezzel a marhasággal!

ISTVÁN Nem kell. Én azt vállalom. Azt is, hogy végül — halála előtt — apám mosott tisztára. Hiába mondtam, hogy ne tegye, csak elment egy fejeshez. Azt mondta: muszáj. „Én tudom, hogy ezek mire képesek, mert köztük voltam. Csak elváltak az útjaink, mikor elhatározták, hogy föláldoznak az ügy oltárán.” Föl is áldozták rendesen — három évig azt se tudtuk, hol van. Mindegy. Szóval: azt mondta vala-kinek: „Leszálltok a fiamról, vagy én frissitem fel néhányatokról az emlékeimet ...”

BAJSZOS És leszálltak?

ISTVÁN Le.

BAJSZOS És fölvettek az egyetemre.

ISTVÁN Föl.

BAJSZOS Édesapám, te éppoly szerencsés vagy, mint Jancsi a húzogatós majmaival. Csak ő ült egy kicsit. ISTVÁN Mikor kiszabadult, sokat járt hozzánk. Nagyokat dumáltunk. Könyveket adtam neki . . . egyszer fölhevített telefonon, hogy adjam neki kölcsön a *Rák-kórházat*, amit megkaptam valakitől angolul, és látta az asztalomon. Előzőleg mutattam neki. Az tilalmas olvasmány volt akkoriban.

BAJSZOS Na és?

ISTVÁN Jancsi akkor egy bűdös szót sem tudott angolul. Legközelebb megkérdeztem, hogy mi volt ez. Falféher lett ... őt megkérte valaki ... Könyörgött, hogy az egészet felejtsem el.

SZEMÜVEGES Elég világos képlet.

BAJSZOS De mocskosak vagyunk!

ISTVÁN Akkor magamra csuktam a kaput. Mert egyedül, ha nem is jobb, de tisztább a világ. Tudtam, hogy a zavaros idők után, mint homok a vízben, le-ülepedik a piszok. Így lett, de rajtam változtatni már nem lehetett. Persze, a franc sem akart megváltozni ... Miért, kiért?

BAJSZOS Hagyjuk ezt ...

ISTVÁN Miért, tudsz jobbat?

BAJSZOS Hazamenni ...

SZEMÜVEGES Felőlem is indulhatunk. Csak lemegyek a kocsihoz a koszorúért. Nem cipelem végig még egy-szer a városra.

BAJSZOS Én addig elnyújtózom ezen a heverőn. Szét-megy a fejem.

^ Szemüveges kimegy a lakásból, a Bajszos leheveredik. Hosszú hallgatás. Kisvártatva visszajön a Szem-üveges egy nagy, fekete szalagos koszorúval

SZEMÜVEGES Nesze!

ISTVÁN Mi a nyavalyát csináljak veled?

SZEMÜVEGES Nézegezd. A tied.

BAJSZOS Tegyétek a fejemhez. Nekem már ügyis kampec...

SZEMÜVEGES Nagyon jó. De akkor kell egy lepedő is. Letakarunk.

BAJSZOS Most mit marhaskodtok? Megyünk vagy nem?

ISTVÁN *(a szekrényből lepedőt vesz elő)* Megfelel?

SZEMÜVEGES Jó. A mi kedves barátunk most lefekszik a földre. Leszel szíves? ...

BAJSZOS Egy fenét!

SZEMÜVEGES Ha szó nélkül lefekszel, egy hétig ingyen ebédelsz nálam. Na?

BAJSZOS Vacsorázom.

SZEMÜVEGES Jó.

BAJSZOS A pia is benne van ...

SZEMÜVEGES Benne.

BAJSZOS *(a földre fekszik)* Na, jó.

SZEMÜVEGES Add a lepedőt, letakarom.

ISTVÁN Van valahol egy gyertyatartó. Itt, ni ...

SZEMÜVEGES Az is kell.

Ketten „felravatalozzák” a Bajszost; a fejénél meggyújtják a gyertyák is

(Rendezkedés közben) Nagyon jól fog kinézni. Nincs valami gyászindulód lemezen?

ISTVÁN Mindenre nem gondolhat az ember.

SZEMÜVEGES Na persze.

ISTVÁN Ez kész. Most mit csinálunk?

SZEMÜVEGES Elbúcsúztatjuk. Mint a békés építő-munka áldozatát, akit az élet és a harcias elődök nem figyelmeztettek időben.

ISTVÁN Mire?

SZEMÜVEGES A konszolidációra. Persze, minket sem,

úgyhogy nyugodtan mellé fekehetnénk.

BAJSZOS Mellém ugyan nem. Mit mászkáltak itt? Hagyjatok

aludni, ha már lefeküdtem. *(Fejére húzza a lepedőt)*

ISTVÁN *(halkan kezd, majd egyre hangosabban)* Barátaim!

Megrendülten állok ifjúságunk hülő teteme mellett ...

SZEMÜVEGES Előtt ...

ISTVÁN Mindegy. Belezavarsz ... Megrendülten állok ifjúságunk hülő teteme mellett, ahelyett hogy a traktorcsapágys for life zsirozásával foglalkoznék.

SZEMÜVEGES Hagyd a fenébe a csapágysakat.

ISTVÁN Elhunyt barátunk — az utókor legyen irgalmas neki — karon ülő csecsemőként jött fel a pincéből. Boldogan, önfeledten játszadozott, vasárnapon-ként felült az úttörővasútra, és nem sejtette, hogy dolgos szüleit hamarosan ismét ülepen rúgja a történelem.

SZEMÜVEGES Többször is ...

ISTVÁN Mondjuk azt, hogy rugdossa.

SZEMÜVEGES Jó. Rugdossa ...

ISTVÁN Szóval... hogy dolgos szüleit ülepen rugdossa a történelem, és a rúgások szele őt is eléri egykoron. Tisztelt gyászoló gyülekezet! Drága halottunkat nem a megpróbáltatások taszították a sír mélyére, hanem a békés évek dolgos hétköznapijai. Nem gyűjtött vagyont, mert félt, hogy elveszik tőle — ezért szegény maradt. Nem csinált hivatali karriert, mert biztos volt benne, hogy előbb vagy utóbb kinyírják, esetleg neki kellene másokat kinyírnia. Későn jött rá, hogy a pénzt nem vették volna el, mert akik megtehették volna, azok sokkal többet szereztek. Itt fekszik ki-terítve szegényen, ám dicstelenül; száz sebből vérezve, amelyek már nem lótt, hanem fűrt sebek. Fekszik, és várja a feltámadást. De várhatja: idefent már minden hely foglalt.

SZEMÜVEGES Nagyszerű!

ISTVÁN Búcsúzunk tőled, drága barátunk ! őszintén sajnáljuk, hogy ép májat és vesét viszel a sírba, mert arra sem volt bátorságod, hogy naponta berúgj, különben nem terített volna ki a tegnapi multság a Szomjas Kecskében, és nem feküdnél itt, mint egy disznó az üres moslékosvályú mellett ... Nyugodj békében — nem lesz feltámadás.

Csöngetnek

Ki lehet ilyenkor?

SZEMÜVEGES Talán a feleséged ...

[STVÁN ő még nem lehet. Es kulcsa van. Biztosan egy pénzbeszedő. Kimegyek, megnézem.

SZEMÜVEGES Ne ereszd be!

[STVÁN Az agyér-elmeszeseidem bár komoly, nem végzetes. *(Kimegy)*

4 beszélgetés először az előszobából hallatszik, később a szobában folytatódik. István igyekszik testével eltaéarni a ravatalt a belépő lány elől

LÁNY Meglepődött?
ISTVÁN Hajaj!
LÁNY Reggel olyan kedves volt velem.
ISTVÁN Talán túlságosan is . .
LÁNY Nem túlságosan, de meglehetősen. Ha egy férfi elsőre túl kedves, azt bizalmaskodásnak veszem... ISTVÁN Ne nézzen oda!

A lány észreveszi a ravatalt. Nagyot sikít, és István karjába omlík

BAJSZOS *(a lepedő alól)* Ki visítózik?
LÁNY *(kinézve István válla mögül)* Úristen! Mi ez? ISTVÁN Egy hulla. Szerencsére csak erkölcsi hulla, de annak nagyon büdös.
LÁNY És a koszorú?
ISTVÁN Meg akart adni a módját ...
SZEMÜVEGES Elengedheted a kislányt. Szerintem már rég magához tért.
LÁNY Hogy mikor térek magamhoz, azt én tudom! BAJSZOS Ki a fene van itt? *(Kikészülődik a lepedő alól)* A hölgy?... Még be sem mutatkoztam. Kezét csókolom, Bordán Péter ...
BAJSZOS Á kedves feleséged?
ISTVÁN Nagyon kedves hölgy, de nem a feleségem. Csapellenőr a Vízmuvektől. Nappal. Esténként szociológus.
SZEMÜVEGES És éjszaka?
LÁNY Ne hagyja, hogy pimaszkodjék velem... Ez valami happening?
SZEI VIÜVEGES Olyasféle... Bíró János, ha megengedi. LÁNY Örvendek, Kis Virág. Nagyon muris. Még sosem voltam happeningen, de már annyit meséltek róla. Ez mostanában nagy divat, bár nem ilyen vén pasik csinálják.
SZEMÜVEGES A fiatalok az idősebbektől tanulták ...
Azt mondta, hogy csapellenőr a Vízmuvektől? ISTVÁN Azt mondta, és az is. Láttam az igazolványát.
Mutassa meg neki.
BAJSZOS Ne mutassa! Maga pontosan úgy néz ki, mint egy csapellenőr. Láthatatlanban megesküdtem volna, hogy az.
SZEMÜVEGES Erről szerintem Pista felesége is meg lesz győződve, ha hazajön. Imádja a csapellenőröket. Különösen vasárnap.
BAJSZOS Én is imádom őket. Kislány, nekem van egy olyan csapom!
SZEMÜVEGES Hűsz éve bőroztette utoljára.
ISTVÁN De előzőleg sem működött tökéletesen. LÁNY Disznók! *(Igazolványt vesz elő a táskájából)* Tessék, ha kíváncsi ...
SZEMÜVEGES *(forgatja, nézegeti az igazolványt)* Nézzük csak... Nem bizalmatlanság, csak annyi vissza-élés történt mostanában különböző igazolványokkal. Szerintem ez hamis!
ISTVÁN Menj a fenébe!
BAJSZOS Ki hamisítana ilyet?
SZEMÜVEGES Például egy nyomozó. Bejön hozzád, öregem, egy ilyen papírral, azt mondja, hogy ellen-örizni akarja a csapat...
ISTVÁN És?
SZEMÜVEGES Arra kíváncsi, nincs-e titkos pálinka-főződ, nem szereltél-e a telefonba lehallgatót.
LÁNY Maguk bolondoznak velem. Én elmegyek.
BAJSZOS Magával megyek, kedves. Már amúgy is nagyon untam az urakat. Hülye viccek vannak. Nézze például ezt a koszorút... csupa művirág. Menjünk. Mit adnék egy jó fürdőért és egy ágyért.
LÁNY Menjen csak egyedül.
ISTVÁN Az urak már indultak ...
BAJSZOS Kérem. Talán ki vagyok rügvá? Drága Pistám, csak szólj, ha az utadban vagyok.
ISTVÁN Nem vagy kirügvá, öregem, de most vala-hogy...
BAJSZOS Fölösleges vagyok. Kézcsókom a feleséged önagságának.
ISTVÁN Átadom.
BAJSZOS Elvihetem a koszorút? Hátha mégis jó lesz valamire. Persze, csak ha nem kell nektek. ISTVÁN A tied.
BAJSZOS A szomszéd kilincsére akasztom. A kutyája nemrég a lábamba mart. Frászt fog kapni a pasas!

Huszonöt év múlva találkozunk... Te nem jössz, János? Otthon pihened kéne. Nagyon aggódom a cukrod és a vérnyomásod miatt! Az enyém nem magas . . .

SZEMÜVEGES Már az enyém sem!
BAJSZOS És a tied, Pistám?
ISTVÁN Még mindig egy-hetvenet ugrok magasba. BAJSZOS Te? Azt megnézem... Azért méressétek meg a vérnyomásotokat.
SZEMÜVEGES És a vércukrunkat.
BAJSZOS Hát.
ISTVÁN Vigyázz a lépcsőn! Nem hoztad el a botodat!
BAJSZOS Csak a miheztartás végett mondtam! Tudod, hogy járt szegény Ötvös Pali? Sétált a Váci utcán, megfordult egy csinos lány után, a szívéhez kapott, és kész. Hűsz évig náthás sem volt. Az özvegye nagyon ki van borulva.
SZEMÜVEGES Nem is volt nős.
BAJSZOS Akkor az anyja. Tudjátok, milyen egy anya ...
ISTVÁN Ha esetleg hazamennél, légy szives, add át a családodnak . . .
BAJSZOS Át fogom adni, de már nem is sietek... Az-tán itt volt szegény Tóth Frici. Állandóan járt a szája, hogy nyaranta mindennap kétszer átüssza a Dunát Leányfalunál.
SZEMÜVEGES Valahogy vissza is kell jönni. Oda-vissza, az kettő.
BAJSZOS Hát ez az ! Egyszer aztán ott fogták ki Vác fölött. Nekünk, fiúk, már vigyáznunk kell.

ISTVÁN Rájöttünk.
BAJSZOS Nem is neked mesélem, hanem ennek a kislánynak. Vele beszélgetek. Persze, tudja, magának is nagyon kell vigyázni a középkorú pasasokkal. Hiába jár a szájuk, hogy egy-hetvenet ugranak. Egy rossz lépés, és kész.
LÁNY Nagyon érdekes. Erre még nem is gondoltam... Ez mégsem happening. Maguk csak összejöttek, hogy ugrassák egymást, nem?
ISTVÁN De. És aki nem bírja tovább, az hazamegy. BAJSZOS Én nagyon jól birom... Ti engem ki akartok dobni ... Azt hiszitek, hogy nem tudom, kik tetek annak idején lekvárt a tornacipőmbé? . . .
SZEMÜVEGES Nagy lélek. Huszonöt év alatt sem felejtette el.
BAJSZOS Hogy lehetne azt a disznóságot elfelejteni? Ti mindig jól megértettétek egymást. Most is alig várjátok, hogy elmenjek a fenébe. Pedig ugyanolyan jogom van itt maradni, mint Jancsinak.
ISTVÁN Mert őt se hívta senki.
BAJSZOS Le vagytok ejtve! Adjátok ide azt a vacak koszorút.
ISTVÁN Itt van, vigyázz rá! Nem két krajcárba került.

A Bajszos elmegy, maga mögött bevágja az ajtót

LÁNY Maguk már huszonöt éve?... Ez egy érettségi találkozó?
ISTVÁN Olyasféle. Én nem mentem el, küldtem magam helyett egy koszorút, de a barátaim visszahozták nekem. Ezek nagyon kedves fiúk. Lehet rájuk számítani. Ha például azt mondják, hogy most elmennek a francba — arra mérget lehet venni. LÁNY Huszonöt év, az nagyon sok. Nem hittem volna. ISTVÁN Jaj, nagyon kevés — nem hittem volna. LÁNY Én csak huszonnégy vagyok.
SZEMÜVEGES Örüljön neki.
LÁNY Magukról nem gondolná az ember ... *(Istvánra mutat)* Különösen róla. Én még el tudnám képzelni . . . De most már megyek. Még hátravan egy csomó cím.
ISTVÁN Maradjon még! ... Nézze meg a csapatot; tanulmányozza a középkorú értelmiségi háztartások anyagi viszonyait. Addig elbúcsúzom az uraktól, és nyugodtan beszélgethetünk.
LÁNY Nem olyan fontos. Az egyetemen ügyis mindenki előre tudja a felmérés végeredményét. Bár... ISTVÁN Csak tíz percet várjon! Egy ilyen rossz férfimulatság után legalább meg kell bámulni egy nőt, hogy az ember ne érezze oly reménytelenül magát. LÁNY De furcsa maga. Jó, de akkor legalább csinállok valamit. Itt iszonyú felfordulás van.

ISTVÁN Na látja, ez jó ötlet. Máris kezdheti. SZEMÜVEGES Hazajön a feleséged, és így találja a lakást ...

A lány rakosgatni kezd

ISTVÁN Ha azt akarod közölni velem, hogy nős vagyok és felnőtt gyereke van, akkor fölöslegesen fáradsz. Tudja. És tényleg a Vízművektől jött reggel, hogy ellenőrizze a csapokat, most pedig azért jött vissza, hogy adatokat gyűjtsön a dolgozatához. Szociológiát hallgat esti tagozaton.

LÁNY Tényleg ... Ezek a ruhák hogy kerültek a szoba közepére?

SZEMÜVEGES Házkutatást játszottunk.

ISTVÁN Nagyon jól szórakoztunk. Ők voltak a pribékek.

LÁNY Jaj, de bolondosak maguk... A lepedőnek hol a helye?

ISTVÁN Mit tudom én! Valahol a szekrényben volt. LÁNY Kinyithatom?

ISTVÁN Másképp vissza se tudja tenni.

LÁNY Kéne egy tálcát a poharaknak ...

ISTVÁN A konyhában talál.

A lány kimegy a konyhába. A két férfi egy percre egyedül marad

Ha most rögtön nem tűnsz el! ...

SZEMÜVEGES Akkor?

ISTVÁN Utolsó tróger vagy!

SZEMÜVEGES Hülyét csinálsz magadból.

ISTVÁN Az én dolgom.

SZEMÜVEGES Tudod, mi volt a pisztolyügyben a leg-
röhejesebb? Nem volt hozzá történet! Gondolkozz, ember!

A lány visszatér

Maga bámulatos!

LÁNY Mármost hogy én?

SZEMÜVEGES Úgy tartja azt a tálcát, mintha tanulta volna.

LÁNY Egy nyáron át felszolgáló voltam a Zenit-szál-lóban a Balatonon. Nagyon sokat kerestem. És volt egy pár klassz fiú!

SZEMÜVEGES Maga a Zenitben nem kereshetett olyan sokat. Ott a pincérek összedobják a borralalót, de a fizető a pénz felét mindig elnyeli.

LÁNY Tényleg. Ott is mindig így mondták a többiek: elnyeli. Honnan tudja?

SZEMÜVEGES Mindent tudok.

ISTVÁN De csak a pénzek elnyeléséről. Attól magas a cukra, hogy sokat nyelt belőle.

SZEMÜVEGES Te is ezzel jössz! Ti azzal vigasztaljátok magatokat, hogy a pénztől kővér lesz az ember, kopasz, megnő a vérnyomása, és ízléstelen nyakkendőt hord. *(Nyomatékkal)* Vedd tudomásul; nekem a szegénységtől lett magas a vérnyomásom, de azóta visszament!

ISTVÁN Látom. Mindjárt megüt a guta.

LÁNY Nem felelt. Honnan tudja, hogy a Zenitben a fizető elnyelte a pénzt?

SZEMÜVEGES Van egy kis éttermem.

ISTVÁN Akkora, mint a Bazilika.

SZEMÜVEGES Nem akkora, de miért volna szegény, ha akkora volna? Szóval, van egy éttermem. Dolgozik nálam egy fiú, aki a Zenitből jött.

LÁNY Az a Zoli lesz! Csuda erős sárt. Fél karral ... fölemelt.

Mondta, hogy talált egy nagyon rendes pasast, aki átveszi.

ISTVÁN Rendes pasas — röhögnöm kell.

SZEMÜVEGES Igenis, egy rendes pasast. Nálam két-szer annyit dolgozik, és háromszor annyit keres, mint a Zenitben, és még lopnia sem kell.

ISTVÁN De a hasznót zsebre teszed!

SZEMÜVEGES Ez hülye! Nem teszem zsebre, hanem befizetem a csökkent szellemi képességű műszaki fordítók nyugdíjalapjára.

LÁNY Maguk mindig marják egymást? Ki szokott győzni?

SZEMÜVEGES Mindig a győngébb. Nálunk még ilyet az evolúció!

LÁNY Nálunk, már nem. Van egy seprű valahol?

ISTVÁN A konyhában azt is talál.

A lány egy pillanatra kimegy

Hagyd békében ezt a lányt!

SZEMÜVEGES Miért?

ISTVÁN Hozzám jött!

SZEMÜVEGES Ellenőrizni a csapokat, megmérni az értelmiségiek nyomorának mélységeit, és slussz! ISTVÁN Slussz.

A lány visszajön egy söprűvel és lapáttal

SZEMÜVEGES Nem akarja egyszer meglátogatni Zolit? LÁNY

A, nem. Olyan jóban ginem voltunk. De ő kedves

volt, pedig az állandó pincérek utálják a nyáriakat.

Képesek voltak féldalasan megrakni egy tálcát, hogy leboruljon az egész. Mindjárt készen vagyok. El is mosogassak?

ISTVÁN A világért sem.

SZEMÜVEGES Megtenné?

LÁNY Miért ne? Olyan muris. Reggel becsöngettem ide, elvégeztem a dolgomat, aztán visszajöttem ...Beszélgetni. A házínénivel sem lehet dumálni, a többi csapellenőrrel sem. Este két előadás közt lehetne, csak alig van kivel. Csupa vén muki. Vannak fiatalok is, de azok nagyon gőzösek. A középkorúak meg rendszerint foglaltak. És sokat nyavalyognak. Az ember úgy segít magán, ahogy tud.

SZEMÜVEGES Képes elmosogatni egy idegen helyen? LÁNY

Mi van abban?

ISTVÁN Semmi, de itt nem fog mosogatni.

LÁNY Ha nem — nem.

SZEMÜVEGES Hagyja rá. Ne kezdjen vele.

LÁNY Ezt hogy érti?

SZEMÜVEGES Egyszer szívesen elmagyarázom. Nekem viszont 'mennem kell, mert nem tudják, hol vagyok. Adok egy névkártyát magának. Jöjjön hozzám dolgozni, ha megunta a Vízműveket.

LÁNY Már rég unom őket, csak eddig nem volt más.

SZEMÜVEGES Annál jobb!

ISTVÁN Piatal lány letérem elmenne egy ronda kocsmába ...

LÁNY Ott ritkán alkalmaznak vénasszonyokat. ISTVÁN Arra nem gondol, hogy ki lesz téve minden-féle részeg pasas pimaszkodásának.

SZEMÜVEGES Te, István. Nálam nincsenek részeg pasások. Festők, színészek, nagykövetek... Az egy jó hely. Gyertek el egyszer. A családdal.

ISTVÁN Aztán tudod, milyen nagyköveteket küldenek mostanában Kanni; baliából?

SZEMÜVEGES A kannibálok otthon étkeznek. Viszlát, kislány, még találkozunk ... Neked pedig a legjobbbat.

ISTVÁN Neked is.

A Szemüveges elmegy

LÁNY Mit kell még csinálni?

ISTVÁN Leülni.

Hallgatnak

LÁNY Aztán?

ISTVÁN Gondolkodni. Már ami engem illet... Nem akartam elmenni arra a szerencsétlen találkozóra — de az házhoz jött. Illetve ezek ketten. Maradtak volna otthon.

LÁNY Várta őket!

ISTVÁN Én? Nem.

LÁNY Nem gondolhatta komolyan, hogy szelíden elboroztatnak a nekik küldött koszorúval.

ISTVÁN Valóban nem. Mi jó barátok voltunk annak idején. A többiekkel nem. Közülünk alig találkozott valaki a másikkal. Zavaros időkben jártunk együtt. Apró szervezkedések, besúgások. Még ezzel a fiúval összetartottunk valamennyire, aztán egyszerre udvaroltunk egy lánynak — ahogy lenni szokott.

LÁNY Féltekeny volt rá ...
ISTVÁN Fordítva volt, és huszonöt évvel ezelőtt. LÁNY Most.
ISTVÁN Maga miatt? Persze. Amiből viszont nem következik semmi. Reggel láttam először... és a lányom lehetne.
LÁNY Amiből viszont nem következik, hogy az apámmá akarám fogadni.
ISTVÁN Akkor mit akar?
LÁNY Semmit.
ISTVÁN Maga nem az a nő, aki itt volt délelőtt. Más a haja ...
LÁNY Megfésülködtem.
ISTVÁN A ruhája is.
LÁNY Volt időm otthon átöltözni. Ilyenkor fésülködni szoktam. Sőt, néha mosdok is. Maga viszont ugyanaz a fásult alak, aki reggel volt, de azóta még rosszabb is lett valamivel.
ISTVÁN Miért jött vissza?
LÁNY Mit tudom én! Becsöngetek mindenhová, és ha egy vénembert találok, hát befekszem az ágyába. Ha felesége van, annál jobb.
ISTVÁN Minek ez? ...
LÁNY Lehet, hogy elmegyek a kocsmárosához ... ISTVÁN Menjén.
LÁNY Talán lefekszem vele.
ISTVÁN Felőlem.
LÁNY Ide figyeljen azzal a hamis zápfogával. Magát nem lehet kihozni a sodrából?
ISTVÁN Két hamis zápfogammal... És nehéz kihozni a sodromból.
LÁNY ...a két hamis zápfogával. Magával még nem fordult elő, hogy az utcán sétált, és szembejött egy nő, akit sose látott, nem is beszélt vele, és azt gondolta róla... Szóval, hogy gondolt mindenfélét?
ISTVÁN Egyszer, úgy hiszem... de ez most teljesen valószínűtlen. Mondta, hogy fásult vagyok. Mi azok vagyunk. Elhasználtak, mert nem használtak bennünket semmire. Az ország meg akart úszni bennünket; mi is megakartunk úszni valamit, és kész. Sikerült.
LÁNY Nem megyek ám el a kocsmárosához. Csak mondtam.
ISTVÁN Miért?
LÁNY Mert egyedül vagyok, és ezt sokáig nem lehet elviselni.
ISTVÁN Értem.
LÁNY A fenét érte! Én sem értek semmit. Micsoda ökör vagyok! (Hosszú szünet után, kiabálva) Ember, én megbüntetem magát. Feljelentem vízpocsékolásért!

István csillapítóan a lányhoz lép, mikor Magda érkezik

MAGDA Jó napot, szervusz.
LÁNY Jó napot.
ISTVÁN Szervusz. A kislány a Vízművektől jött. LÁNY A csapatokat ellenőrizni.
MAGDA Mind a három csöpög. Csinálják meg.

LÁNY Nem nekünk kell. *(Egy füzetbe ír valamit)* Azt írom, hogy minden rendben van, de azért javíttassák meg. Így naponta rengeteg víz elfolyik.
MAGDA Az uramnak már mondtam egypárszor. LÁNY Akkor végeztünk. Kitalálok, viszontlátásra. ISTVÁN *(kikíséri)* Mindent megcsináltak, legközelebb ellenőrizheti. És nem végeztünk.
LÁNY Talán egyszer ...

István visszatér

MAGDA Mennyi hülyeséget kitalálnak. Ezzel a kis nővel még szerencsénk volt. Egész kedvesnek látszott, rosszabbra számítottam.
ISTVÁN a Vlóban kedves volt... Honnan tudtad, hogy itt van?
MAGDA *(a fürdőszobába megy átöltözni, onnan beszél)* A házmestertől. A kapuban azzal fogadott, hogy nagy baj lehet maguknál, mert ma másodszor vannak itt a Vízművektől a csapok miatt. De azért, remélem, nincs nagy baj... Nagy baj nincs, ugye? Azt elmondanád?
ISTVÁN Nem. Nem hiszem, hogy elmondanám.
MAGDA Nem tudok segíteni?
ISTVÁN Van húsz évod kölcsön, elsejéig?
MAGDA Az nincs. Talán ennek a pepinek ...
ISTVÁN Kösz.
MAGDA Nagyon szívesen.
ISTVÁN Hányan maradtak épek a gyerekeid közül? MAGDA Aki lelőki a szikláról a másikat, az egészséges marad... Ott nem volt lökdösődés ... Tudtál azért dolgozni valamit?
ISTVÁN Keveset.
MAGDA *(rossz pongyolában jelenik meg)* Majd elfelejtettem. Te csalsz!
ISTVÁN Ha szeretnék, se tudnék.
MAGDA Honnan tudtad, hogy a fiunkat előléptették? Telefonált. Nagyon rossz volt a vonal, nem értettem pontosan, de azt hiszem, őrmester lett.
ISTVÁN Örvezető.
MAGDA Valószínűleg.
ISTVÁN Az isten legyen irgalmas a társainak.
MAGDA Miért mondd ezt?
ISTVÁN Nem is tudom... Nem lepődtél meg túlságosan, hogy a lakásban egy idegen nőt találsz. Félre-érthető ...
MAGDA Az eszembe sem jutott. Persze, abban sincsen semmi rossz, ha az embernek eszébe jut valami. Igaz? ISTVÁN Elegem van az igazságokból.
MAGDA Persze. Kimegyek a konyhába, csinállok valami enniválót.
ISTVÁN Krumplit, sült virslivel.
MAGDA *(gyanakodva)* Honnan tudod?
ISTVÁN Megérzés.
MAGDA Addig még dolgozhatsz egy keveset. Hamarabb túl leszel rajta. Látom rajtad, hogy mennyire unod már azokat a traktorcsapágyakat.
ISTVÁN Nagyon jól megvagyok velük. Csak egyszer kell megszírozni őket, és gurulnak: „for life”. MAGDA For life, szívem.